

Profiitti

TALOUS & TILINTARKASTUS 1/2025

Kestävyysraportoinnissa
muutos on jatkuvaa

Selvitys tilintarkastajan
vahingonkorvausvastuusta

Suositus ohjaa hyvinvointi-
alueiden tilintarkastusta

MIKKO HOLM
Näköalapaikalla
EU-lainsäädäntöön

**Muista
jäsenhinta!**
2100 € (+ alv)

ESG-VALMENNUSOHJELMA 2025

Pätevöidy sertifioituksi ESG-varmentajaksi.

Kestävyysraportoinnin vaatimukset elävät – varmista, että pysyt mukana! Hanki varmuus, osaaminen ja uskallus ohjata asiakkaitasi kestävyyskysymyksissä.

Valmennusohjelman suoritettua, sinulla on erinomaiset valmiudet varmentaa kestävyysraportti vaadittavien kriteerien mukaisesti. Voit myös rekisteröityä PRH:n hyväksymäksi KRT-tilintarkastajaksi, kun muut edellytykset täyttyvät.

Kesäprojektia vailla? Opiskele verkkokurssi ja moduulit 1-2 itsenäisesti kesän aikana. Osallistu moduuli 3:een syyskuussa 2025 (Scandic Helsinki Hub tai etänä).

stakatemia.fi/esg-valmennusohjelma

ESG-ylläpitokoulutus

Ke 10.9. & pe 3.10.2025

Kestävyysraportointitarkastaja (KRT) ja ESG-valmennusohjelman suorittanut:
tule päivittämään tietosi kestävyysraportoinnista ja varmentamisesta.

Kaksipäiväisen koulutuksen aikana syvennymme ajankohtaisiin teemoihin, tuoreimpiin sääntelymuutoksiin sekä varmennuksen erityiskysymyksiin. Koulutus tarjoaa tiiviin tietopaketin siitä, mitä kestävyysraportoinnin ja -varmennuksen kentällä juuri nyt tapahtuu ja pohdintaa siitä, mitä kulman takana on luvassa.

Verhojen takaa näkyväksi

Edunvalvontaa, vaikuttamista, lobbausta. Salaperäistä kabinettivaikuttamista ja oman edun tavoittelua, jopa lahjontaa. Menneinä vuosina kuvailtiin medias-
sa suomalaista lobbausta salamyhkäiseksi ja Suomea EU:n takapajulaksi, jossa ei ollut minkään-
laista rekisteriä lobbauksesta. Niistä ajoista on onneksi päästy jo huomattavasti pidemmälle.

Monen tekijän aktiivisen työn tuloksena ke-
vällä 2024 Suomessa avattiin avoimuusrekisteri, jonne veloitetaan rekisteröitymään kaikki yhteisöt, jotka tekevät vaikuttamistyötä eduskuntaan ja ministeriöihin. Avoimuusrekisterin tarkoituksena on antaa tietoa kaikesta päätöksentekoon liittyvästä vaikuttamisesta riippumatta asian sisällöstä, käsittelyvaiheesta tai muodosta. Tavoitteena on parantaa päätöksenteon läpinäkyvyyttä, torjua epäasiallista vaikuttamista sekä vahvistaa kansalaisten luottamusta valtionhallintoon ja demokratiaan.

Rekisterin myötä pitäisi savuverhon hälventyä lobbaamisen ympäriltä. Vaikuttaminen on tärkeää työtä, jota tehdään paitsi oman alan edunvalvonnan puolesta, myös eri kantojen huomioon ottamiseksi yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Onnistunut vaikuttamistyö edellyttää aktiivista verkostoitumista ja hyviä suhteita oman alan kannalta merkittäviin päätöksentekijöihin. Teimme kaudella 1.4.-31.12.2024 avoimuusrekisteriin 17 vaikuttamisilmoitusta. Listasimme myös taan-

noin muutaman kuukauden ajalta sidosryhmä-, poliitikko- ja virkamiestapaamisiamme, joita oli kertynyt kaikkiaan toistakymmentä. Aktiivisuus on tuottanut tulosta: olemme saavuttaneet monissa edunvalvontahankkeissa erinomaisia tuloksia toimialamme eduksi. Paljon on toki vielä tehtävää, ja vaikuttamistyön on oltava jatkuvaa, jos siinä mieli onnistua.

Tässä lehdessä teemana on edunvalvonta ja siihen liittyvät ajankohtaiset aiheet. Kerromme muun muassa yhdestä tärkeimmistä yhteistyökumppanistamme TEM:stä, kestävyysraportoinnin sääntelyn kiemuroista, tilintarkastajien vahingonkorvausvastuun kehittämisestä ja digitaalisen tilinpäätöksen lainsäädännön edistämisestä.

Hyviä lukuhetkiä lehden parissa ja rentouttavaa kesää!

Jaana Lindman
päätoimittaja
p. 09 7552 2038

Profiitti

Profiitti on kahdesti
vuodessa ilmestyvä
jäsen- ja sidosryhmälehti.

@STyhdistys

Suomen Tilintarkastajat ry

@suomentilintarkastajat

@suomentilintarkastajat

Kesäpäivät 2025

Sokos Hotel Pier 4, Helsinki tai etänä

Kesäpäivät on vuoden suurin ja monipuolisin tapahtuma jäsenillemme ja siinä yhdistyvät tilintarkastajan osaamista päivittävät koulutukset sekä rento yhdessä olo ja verkostoituminen kollegoiden kanssa. Tänä vuonna Kesäpäiviä vietetään upeassa ja uudessa Sokos Hotel Pier 4:ssä Helsingissä.

27.8. Golfkilpailu ja keilakisa

27.8. Kick-off - Illallinen ja palkintojenjako

28.-29.8. Koulutuspäivät

28.8. Iltajuhla

Ohjelmassa mm.

- Liikevaihto
- Vaihto-omaisuus
- Lähipiiri
- Kommunikointi johdon kanssa
- Laaduntarkastuksen organisointi ja vastaaminen
- Apportti
- Tekoäly

Pidätämme oikeuden muutoksiin.

Ilmoittaudu ST-Akatemian verkkokaupassa: stakatemia.fi

stakatemia.fi

Kuva Shutterstock

15

22

44

21

Vastuullisuus onkin noussut
yhdeksi yritystoiminnan

keskeisimmistä teemoista, jolla
luoda yrityksille merkittävää
kilpailuetua.

- 5 **Pääkirjoitus**
Verhojen takaa näkyväksi
- 6 **Uutiset**
- 8 **Sannan sanoin**
Tilintarkastajaperheen edunvalvoja
- 9 **Haastattelussa Mikko Holm**
- 15 **Selvitys**
Toimintaympäristön muutokseen ja vahingonkorvausvastuusääntelyyn liittyvät selvitykset avaavat tilintarkastajan vastuuta
- 16 Yhteiskunnallisten muutosten ja kestävyysraportoinnin vaikutus tilintarkastusriskiin
- 17 Tilintarkastajan vahingonkorvausvastuun nykytila ja uudistamistarpeet
- 21 **Kolumni**
Hitaan talouskasvun oloissa pidettävä kiinni vastuullisuuden kilpailuedusta
- 22 **Kestävyys**
Kestävyysraportoinnissa muutos on jatkuvaa
- 28 Kokemuksia ensimmäisestä kestävyysraportointivuodesta
- 30 **Tutkimus**
PIE-yhteisöillä hyvät valmiudet kestävyysraportointiin
- 32 **Kestävyys**
Ensimmäinen KRT-tutkintokoe järjestetään marraskuussa
- 33 **Tutkimus**
Suomalaisten pörssiyritysten ESG-pisteytyksissä merkittäviä eroja
- 35 **Digitilinpäätös**
Digitilinpäätöksiä vauhditetaan lainsäädännöllä
- 37 Lainsäädännön valmistelu digitilinpäätöksestä etenee
- 38 **Julkishallinto**
Suositus ohjaa hyvinvointialueiden tilintarkastusta
- 41 **Mä oon tilintarkastaja**
-tunnettuuskampanja tavoitti kohderyhmän yli odotusten
- 44 **Hallitus**
Uusi näkökulma tuttuun alaan
- 42 **Jäsenuutisia**

TILINTARKASTAJABAROMETRI 2025:

Kolme virhettä, jotka voivat kaataa yrityksen

Tuoreimman Tilintarkastajabarometrimme mukaan yritysten liiketoimintaedellytykset ovat jatkaneet heikentymistään vuonna 2024. Tilintarkastajien mukaan toiminnan jatkuvuutta vaarantavat yleisimmin kolme virhettä: liian optimistinen tilannekuva, myöhäinen reagointi ja pelastussuunnitelman puuttuminen. Eniten vaikeuksia on koettu rakennuslalla sekä taide-, viihde- ja virkistysaloilla.

Investoinnit ja henkilöstömäärät ovat vähentyneet lähes kaikilla toimialoilla, mutta tilintarkastajat suhtautuvat alka-vaan vuoteen varovaisen toiveikkaasti muun muassa korkojen laskun vuoksi.

Yritysjohdon ennakoiva toiminta – kuten ennusteiden laadinta, rahoituksen varmistaminen ja toiminnan fokuoiminen – voi olla ratkaisevaa.

Tilintarkastajabarometri tarjoaa poikkeuksellisen laajaan aineistoon perustuvan ja riippumattoman näkymän suomalaisten yritysten talouteen. Barometria on toteutettu vuodesta 2019 alkaen, ja vuoden 2025 kyselyyn vastasi 242 tilintarkastajaa. Tulokset julkaistiin medialle järjestetyssä toimittajatilaisuudessa, ja niistä kirjoitettiin myös useissa tiedotusvälineissä. ■

PRH:

Tilintarkastajatutkintojen suosio jatkuu

Hakuaika syksyn tilintarkastajatutkintoihin päättyi 14.3.2025. Tutkintoihin tuli 540 ilmoittautumista. Eniten ilmoittautumisia PRH sai tilintarkastajan perustutkintoon eli HT-tutkintoon, johon tuli 317 ilmoittautumista. KHT-tutkintoon tuli tänä vuonna

198 ilmoittautumista, JHT-tutkintoon 15 ilmoittautumista ja ensimmäistä kertaa järjestettävään KRT-tutkintoon 8 ilmoittautumista.

Osa kokelaista ilmoittautui kahteen tutkintoon. Yhteensä 412 henkilöä ilmoittautui tutkintoihin. ■

Onnittelut
apurahan
saajille!

Tutkimusta, oivalluksia ja uusia näkökulmia – vuoden 2025 apurahat on myönnetty

Suomen Tilintarkastajat ry on myöntänyt vuoden 2025 apurahat tilintarkastusalan opiskelijoille ja tutkijoille. Tänä vuonna apurahoja myönnettiin yhteensä seitsemän, kahdes-
sa eri kategoriassa. ST-kannustinapurahan, joka on suunnattu korkeakouluopiskelijoille tilintarkastusaiheisista oppinnäytteistä, saivat:

- **Roosa Hakkarainen:** Tilintarkastus tekoälyn aikakaudella – muutokset, haasteet ja tulevaisuuden näkymät, Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT
- **Katja Kuosmanen:** Tekoäly tilintarkastuksessa, Haaga-Helia AMK
- **Rebekka Liski:** Miten varmuuden taso määrittyy kestävyysraportoinnin tarkastuksessa? Laadullinen tutkimus varmentajan näkökulmasta, Turun yliopisto
- **Jussi Teerisalo:** Evaluating the Suitability of Auditing Tasks for Robotic Process Automation / Tilintarkastustehtävien soveltuvuuden arviointi ohjelmistorobotiikalle, Aalto-yliopisto
- **Essi Tynkkynen:** Ammattiin sitoutumisen ja minäpystyvyyden yhteys tilintarkastusallalla, Jyväskylän yliopisto.

Uutena tukimuotona lanseerattu ST-tutkimusapuraha puolestaan myönnettiin seuraaville tutkimuksille:

- **Antti Fredriksson:** Kestävyysraportoinnin varmennuksen pätevyudet ja uralla menestyminen, Turun yliopisto
- **Lasse Niemi:** Auditor Personal Characteristics and Adaptation to Client Digitalization, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu.

Apurahahaku herätti jälleen kiinnostusta, tänä vuonna hakemuksia tuli yhteensä 14. Saimme monipuolisia hakemuksia eri korkeakouluista ja erilaisista aiheista aina kestävyysraportoinnista tekoälyn hyödyntämiseen ja alan vetovoimaan.

Apurahoilla tuetaan tilintarkastusalan tutkimusta ja osaamisen kehittämistä Suomessa. Kiitämme kaikkia hakijoita ja onnittelemme lämpimästi tämän vuoden apurahansaajia! ■

Kestävyyssraportointi ja kilpailukyky –tilaisuus keskittyi kontrollin ja kestävyysden tasapainoon

Heikki Ilkka (vas.), Erkki Liikanen ja Petri Sarvamaa.

Keskiviikkoamupäivänä 26.3.2025 järjestimme tilaisuuden Finlandia-talolla. Tilaisuus kokosi yhteen tilintarkastajia, yritysten johtoa ja muita sidosryhmiä kestävyysden ja kilpailukyvyn teemojen äärelle.

Aihetta alustivat IFRS-säätiön puheenjohtaja **Erkki Liikanen** ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen **Petri Sarvamaa**, jotka nostivat esiin sekä kestävyysden merkitystä että regulaation keventämisen tarvetta. Keskustelua jatkettiin Liikanen ja Sarvamaan kanssa EY:n KHT **Heikki Ilkan** johdolla, muun muassa sivuttiin niin EU:n päätöksenteon hitautta kuin geopolitiittista tilannetta. Kolme pointtia nousivat keskustelun lopuksi esiin: kilpailukyky, eurooppalaiset pääomamarkkinat ja puolustus.

Suomen Tilintarkastajien johtava asiantuntija **Jarkko Raitio** ja toiminnanjohtaja **Sanna Alakare** keskustelivat Heikki Ilkan kanssa tuoreesta PIE-yhteisötutkimuksesta. Tilaisuuden päätti keskustelu kestävyysraportoinnista. Siinä Deloitte KHT, KRT **Marika Nevalainen**, UPM:n tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja, Northvoltin CFO **Pia Aaltonen-Forsell** sekä Vaisalan hallituksen puheenjohtaja **Ville Voipio** nostivat muun muassa esiin, että raportointiharjoituksen keventämiseen oli tarvetta. ■

Tallenne tilaisuudesta on katsottavissa täältä:

Suomen Tilintarkastajat ry:n toiminnanjohtaja Sanna Alakare porautuu ajankohtaisiin tilintarkastusalaan koskeviin kysymyksiin.

Tilintarkastajaperheen edunvalvoja

Tarvitsevatko tilintarkastajatkin edunvalvontaa? Tätäkin minulta on kysytty, kun olen kertonut, mitään työkseni. Kyllä vain.

Sen lisäksi toimialan kehittämistä, ammatillisen ohjeistuksen laatimista muun muassa myös.

Mitä edunvalvonta tarkoittaa meillä käytännössä? Se on lausuntojen laatimista, asiantuntevia kannanottoja siitä, miten lainsäädännön soveltaminen olisi selkeämpää ja johdonmukaisempaa ja mitä epäkohtia sääntelyyn käytännössä sisältyy. Edunvalvontaa on myös erilaiset tapaamiset viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa; niissä tehdään tunnetuksi tilintarkastajien tärkeää työtä ja siihen liittyviä ajankohtaisia teemoja.

Edunvalvontaa on erilaisissa ministeriöiden työryhmissä työskentely ja keskustelut eri sidosryhmien kanssa siitä, mihin suuntaan sääntelyä

tai valvontaa syytä viedä ja edistää tai toimintaa muutoin kehittää.

Edunvalvontaa on myös se, että näihin keskusteluihin valmistaudutaan taustoittamalla asioista ensin sisäisissä työryhmissä jäsenten kesken Suomessa tai esimerkiksi eurooppalaisten kollegoiden kanssa Accountancy European sateenvarjon alla. Joskus jalkaudumme itsekin Brysseliin keskustelemaan eurooppalaisten päättäjien kanssa. Useimmiten nämä keskustelut hoitavat eurooppalaiset kollegamme. Toimialan sääntely on pääosin EU-lähtöistä, joten edunvalvojalle on tärkeää ymmärtää lainsäädännön prosessin eri vaiheet, päätöksentekijät ja vaikuttamisen paikat. Se, että pystyy lukemaan säädöstekstejä eri kielillä, on eduksi. Vähintäänkin yhtä tärkeää on kyky viestiä ja argumentoida halutut muutosesitykset vakuuttavasti ja vaikuttavasti. Edellytyksenä uskotavuudelle on, että oma toimiala ja

sen keskeiset substanssikysymykset ovat hallussa.

Kumppaneiden löytäminen samojen tavoitteiden edistämiseen sekä yleinen kiinnostus yhteiskunnallisista asioista edesauttaa muodostamaan edunvalvontahankkeista koherentti kokonaisuus. Muun muassa näistä elementeistä ja kompetensseista koostuu ST:nkin edunvalvonta, jota luonnollisesti jatkuvasti kehitämme vastaamaan jäsenkuntamme tarpeita ja toiveita.

Minua on joskus kutsuttu myös tilintarkastajien äidiksi. Itsekin puhun yhdistyksestä monesti tilintarkastajien ammatillisena kotina. Tunnistan kyllä itsessäni ajoittain leijonamomaisia ominaisuuksia huolehtiessani tilintarkastajaperheen asioista ja etujen ajamisesta. Tämä tarkoittaa sitä, että teen tätä työtä joka päivä sydämelläni.

Kiitos luottamuksesta, että saan olla sinunkin etusi valvoja ❤️

10

HENKILÖKUVA

NÄKÖALA- PAIKALLA EU-lainsäädäntöön

Hallitusneuvos Mikko Holm johtaa työ- ja elinkeinoministeriössä (TEM) ryhmää, joka ottaa käsittelyyn hallitukselta ja EU:n komissiolta tulevat tilintarkastusalaan koskevat lainsäädäntöaloitteet.

TEKSTI **Marjukka Kähkönen** KUVAT **Jari Härkönen**

Mikko Holm on pitkän linjan virkamies. Hän aloitti alunperin TEM:ssä jo vuonna 2008, mutta pyörähti ulkoministeriössä viime vuosikymmenellä. Silloin hän työskenteli Brysselissä Suomen pysyvässä EU-edustuksessa.

Tällä hetkellä takana on viisi vuotta esihenkilönä TEM:n yritys- lainsäädäntö ja sisämarkkinat -ryhmässä. Tämän vuoden alusta Holm on toiminut koko ryhmän johtajana.

Näköalapaikka yhteiskunnalliseen muutokseen

Holmin luotsaaman ryhmän keskeisimmät tehtävät liittyvät kulloisenkin hallituksen hallitusohjelman käytännön toteuttamiseen virkavalmistelun kautta. Lisäksi ryhmällä on paljon hallituskausien yli jatkuvaa mm. EU:n sisämarkkinapolitiikkaan ja -lainsäädäntöön liittyvää valmistelutyötä.

Tilintarkastus rakentaa yhteiskunnallista luottamusta yritysten ja muun yhteiskunnan välillä.

► 19 hengen ryhmä on jakautunut kahteen tiimiin, joista sisämarkkinatiimiä Holm myös vetää. Tehtäväalueeseen kuuluu mm. EU:n sisämarkkinalainsäädäntö ja -politiikka, tilintarkastukseen ja taloudelliseen raportointiin liittyvät lainsäädäntö- ja kehittämisvastuut sekä yritysten yhteiskunta- ja yritys vastuuasiat. Toinen tiimi vastaa muun muassa kuluttajapolitiikasta, teollisuusturvallisuussäätelystä, standardoinnista ja ekosuunnittelusta.

– Ryhmän tehtäväkenttä on sangen laaja. Yksi yhteinen nimittäjä on kuitenkin EU:n sisämarkkinoiden lainsäädäntö ja muu EU-politiikka-valmistelu ja sitä myötä kansalliset täytäntöönpanotoimet, Holm kuvaa.

Holmin virka tarjoaakin näköalapaikan EU:n sisämarkkinoiden kehittämiseen. Jos esimerkiksi taloudellisessa raportoinnissa ja siihen liittyvässä sääntelyssä alkaa tapahtua jotain EU-tasolla, ryhmä tietää siitä etunenässä.

– Uskon, että aika moni meillä innostuu juuri tästä: olemme yhteiskunnallisen kehityksen näköalapaikalla. Toinen kiinnostava puoli omassa roolissani on se, että teemme töitä Suomelle. Pyrimme toimimaan

Suomen kannalta tuloksellisesti yhdessä sidosryhmien kanssa.

Asiantuntijaorganisaation johtajan tehtävänä on mahdollistaa asiantuntijatyön onnistuminen. Holm korostaa, että asiantuntijat ovat pääroolissa, vaikka hänellä muodollinen tulosvastuu onkin. Iso osa työstä liittyy esihenkilötehtävään.

– Koitan varmistaa, että jokaisella meistä on mahdollisuudet hoitaa omaa tonttiaan mahdollisimman tuloksellisesti.

Tilintarkastus tärkeä osa yhteiskunnallista luottamusta

Koska Holmin ryhmä vastaa tilintarkastusalan lainsäädännön valmistelusta, Suomen Tilintarkastajilla on tiivis kytkös ryhmään. Holm mainitseekin, että yhdistys on yksi tärkeistä sidosryhmistä, joita ministeriössä mielellään kuunnellaan.

Holm näkee tilintarkastuksen keskeisenä markkinatalouden institutiona.

– Ulkopuolinen, riippumaton varmennus on markkinatalouden toimivuuden ja yritysten toiminnan kivijalka. Niin me sen täällä näemme. Tilintarkastus rakentaa yhteiskunnallista luottamusta yritysten ja

muun yhteiskunnan välillä.

Holm muistuttaa, että tilintarkastusta ja varmennusta on tehty jo ennen kuin lainsäädäntö on antanut alalle raamit. Luottamusfunktion on ollut sisäänrakennettuna jo ennen kuin lainsäädäntö on alkanut velvoittaa yrityksiä.

Viime vuosina sääntely on lisääntynyt tilintarkastusosalalla. Tämän Holm tunnistaa, mutta myös toteaa, että paljon puhutaan sekä Suomessa että EU:ssa nyt myös sääntelyn keventämisestä.

– Virkamiehenä ajattelen, että sääntely on politiikan toteuttamisen väline. Pelkästään pahasta sääntely ei ole, kunhan se on järkevää ja oikeanlaista eikä aiheuta tarpeetonta hallinnollista taakkaa.

Viimeisimpänä tilintarkastajien tontille on tullut kestävyysraportoinnin varmentaminen. Tätä voi olla tarvetta Holmin mukaan vielä tulevaisuudessa puntaroida.

– Onko tehty oikeita ratkaisuja? Pitäkö lainsäädäntöä viilata jollain tavalla tarkoituksenmukaisuuden näkökulmasta? En tarkoita, että tehtäisiin yli sen, mitä EU-sääntely velvoittaa, mutta voi tulla jonkinlaista säädösmuutostarvetta, kun näh-

KUKA?

Mikko Holm

- **Kotipaikka:** Helsinki
- **Koulutus:** OTM, varatuomari
- **Harrastukset:** golf, tennis ja kuntosali.

dään millaiseksi kestävyysraportoinnin maailma muodostuu.

Holm käyttää tilaisuuden hyväkseen ja kehuu Suomen Tilintarkastajien kestävyysraportointia koskevaa valmennusta.

– Se on pantu meillä merkillä kiitoksenarvoisena asiana.

Poliittiset päätökset käytäntöön virkavalmistelun kautta

Ministeriöiden virkamiesten tehtävä on viedä käytäntöön Suomen hallituksen laatimaa hallitusohjelmaa. Tämä toteutustyö tapahtuu virkavalmistelun kautta.

– Me teemme valmistelutyön ja viemme esityksinä eteenpäin poliittiselle johdolle päätettäväksi, Holm kuvaa prosessia.

Hallituksen puoliväliriihestäkin nousee aika usein lisätavoitteita, joita pitää virkavalmistelussa viedä eteenpäin. Keväinen puoliväliriihi ei tuottanut Holmin ryhmälle suoraan

lisätöitä, mutta riihen linjaukset toki näkyvät ministeriössä.

– Meillä on ryhmässä kolme ohjattavaa virastoa, PRH, Tukes ja Kilpailu- ja kuluttajavirasto. Mietimme tietysti yhteistyössä virastojen kanssa, miten esimerkiksi hallituksen linjaamat valtiontalouden säästöt toteutetaan.

Suomen kansallisen lainsäädännön valmistelun ohella Holm korostaa, miten suuri merkitys EU-lainvalmistelulla on hänen ryhmänsä työssä. Taloudellinen raportointi, tilintarkastus, sisämarkkinasääntely, palveluiden vapaa liikkuvuus, kuluttajapolitiikka ja teollisuusturvallisuusala – kaikki nämä ovat EU-johdannaisia kysymyksiä, joiden yhteinen nimittäjä on EU:n sisämarkkinoiden kehittäminen.

– Sillä, mitä kunkin komission poliittisissa suuntaviivoissa ja niitä tarkentavissa poliittisissa linjauksissa tapahtuu, on suuri merkitys meidän

työlle. Me koitamme mahdollisimman ajoissa ja oikea-aikaisesti vaihtaa komissioon ja EU:ssa tehtäviin päätöksiin, jotta linjaukset olisivat jo lähtökohtaisesti Suomen ja suomalaisten yritysten etujen mukaisia, Holm kuvaa.

Holm on syvällä sisällä EU:n päätöksenteossa ja sen syklistä. Aina kun uusi komissio aloittaa ja poliittinen mandaatti vaihtuu, poliittiset suuntaviivat tulevat ensimmäisen vuoden aikana tuotantovaiheeseen.

Keskeinen ja näkyvä osa Holmin ryhmän arkityötä ovatkin EU-lainsäädäntöehdotukset.

– Työ lähtee liikkeelle jäsenvaltioiden välisillä neuvottelulla: aloitetaan ehdotusten virkavalmistelu. Meidän asiantuntijamme osallistuvat työskentelyyn Brysselissä. Tätä kautta komission aloitteet alkavat muodostua konkreettisiksi EU-säädöksiksi tai muiksi politiikkatoimiksi, Holm kuvaa prosessia. ►

Me koitamme mahdollisimman ajoissa ja oikea-aikaisesti vaikuttaa komissioon ja EU:ssa tehtäviin päätöksiin, jotta linjaukset olisivat jo lähtökohtaisesti Suomen ja suomalaisten yritysten etujen mukaisia.

– Mikko Holm

Perustuslain mukaan hallitus huolehtii EU-politiikasta, mutta Suomessa on lisäksi parlamentaarinen vaihe, eli Suomen kannat käsitellään myös eduskunnassa. Silti Suomella on yleensä EU:ssa ensimmäisten joukossa neuvottelukannat.

– Meillä on yleensä nopeasti hallituksen ja eduskunnan hyväksymä kanta, jolla meidän virkamiehet neuvottelevat Brysselissä. Parhaimmillaan prosessi on valmis muutamaa kuukautta ennen komission esityksen antamisesta – tarvittaessa nopeamminkin, Holm toteaa.

Kannanmuodostuksen etupainotteisuus erottaa Suomen muista EU-jäsenmaista.

– Suomessa koordinaatio ministeriöiden välillä alkaa heti kun komission ehdotus on annettu. Muissa jäsenmaissa yksittäinen ministeriö neuvottelee ehkä pitkäänkin ennen kuin alkaa jäsenvaltion sisäinen koordinaatio. Meillä Suomessa kantoja valmistellaan alusta asti yhteistyössä myös sidosryhmien kanssa.

Omnibuseilla yksinkertaistetaan sääntelyä

EU:n komissiolla on iso agenda, jonka tavoite on yksinkertaistaa unionin sääntelyä. Työväline siihen ovat omnibus-paketit, joita on tällä hetkellä pöydällä kaksi, Omnibus I ja Omnibus II.

Kaikissa EU:n omnibus-paketeissa tavoite on sujuvoittaa ja yksinkertaistaa jo voimassa olevaa sääntelyä. Omnibusissa on sisällä aina jokin substanssi, jota yksinkertaistetaan.

Se omnibus, johon kahvipöydissä tällä hetkellä viitataan, on Omnibus I. Tästä on käytetty myös nimeä Green Omnibus, koska siihen on paketoitu muun muassa kestävyysraportointidirektiiviin ja yritysvastuudirektiiviin liittyvät muutokset.

– Tavoite on katsoa EU-sääntelyä siitä näkökulmasta, miten sitä voi-

daan yksinkertaistaa, jotta euroopalaisilla yrityksillä olisi paremmat toimintaedellytykset EU:n sisämarkkinoilla, mutta myös suhteessa muihin markkinakilpailija-alueisiin, Holm toteaa.

Komissio on antanut jo ennakotiedon, mitä kaikkea se tulee tarkastelemaan yksinkertaistamisagendan alla. Lisää omnibus-paketteja on tulossa, esimerkiksi maatalouteen liittyvä omnibus.

Omnibus I on vasta tekeillä, mutta jo nyt voidaan sanoa, että se tulee vaikuttamaan myös kirjanpitolakiin. Kun lopulliset muutokset ovat neuvotteluiden päätyttyä selvillä ne vietään kansalliseen lainsäädäntöön.

– Nyt ollaan mm. säätämässä rajoja, jotka määrittelevät raportointivelvoitteen alle kuuluvat yritykset, mutta konkreettinen raportoinnin sisältö ratkeaa kun nähdään, miten komissio virittää varsinaiset raportointistandardit Holm sanoo.

Kaikella tällä on merkitystä Suomelle ja suomalaisille yrityksille ja toimijoille.

– Neuvottelut Omnibus I -paketista ovat käynnissä ja niissä yritetään nyt vaikuttaa, Holm toteaa. ■

Marjukka Kähkönen

Viestinnän
asiantuntija,
Noon Kollektiivi

Toimintaympäristön muutokseen ja vahingonkorvausvastuusäätelyyn liittyvät selvitykset avaavat tilintarkastajan vastuuta

Tilintarkastuksen perusasetelma on pysynyt samana viimeiset sata vuotta: yhteisö tuottaa talousinformaatiota, ja tilintarkastaja tarkastaa sen hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Viime vuosikymmeninä lainsäädännön vaatimukset ovat lisääntyneet ja yritysten toimintatavat muuttuneet.

Tilintarkastusala on ammattimaistunut, valvonta on tiukentunut ja toimintaohjeet ovat laajentuneet. Toimintaympäristö on muuttunut globaaliksi, ja suuret toimeksiannot vaativat yhteistyötä ja erityisosaamista. Lainsäädännöstä tulevat vaatimukset ovat lisääntyneet ja monimutkaistuneet huomattavasti. Tilintarkastusstandardien merkitys on kasvanut ja digitalisaatio edellyttää teknologista osaamista. Sektorikohtainen erityislainsäädäntö on arkipäivää monilla toimialoilla. Myös yritysten tavat toimia ja organisoitua ovat kokeneet suuria muutoksia viime vuosien aikana.

Tilintarkastajaa koskevat vahingonkorvaussäännökset ovat pysyneet pääosin muuttumattomina vuoden 1994 tilintarkastuslaista lähtien, vaikka toimintaympäristö ja muu lainsäädäntö ovat muuttuneet. Suomessa tilintarkastajan

vahingonkorvausvastuu on aina ollut henkilökohtaista ja rajoittamatonta, mikä tarkoittaa, että tilintarkastaja ei voi sopimuksella rajoittaa vastuutaan eikä vastuulle ole asetettu ylärajaa. Tilintarkastajiin kohdistuva viranomaisvalvonta ja rikosoikeudellinen vastuu lisäävät tilintarkastajan kokonaisvastuuta. Henkilökohtainen vastuu on poikkeuksellisen laaja ja vaikeasti hallittava.

Toimintaympäristöanalyysin on laatinut KTT, tilintarkastuksen professori **Kim Ittonen** ja vahingonkorvausvastuun säätelyn kokonaisuuden OTT, AA **Mika Hemmo**. Selvitykset toimivat keskustelunavauksena tilintarkastajan vahingonkorvausvastuun arvioimiseksi. Seuraavilla sivuilla kirjoittajat ovat tiivistäneet näkemyksensä Profiitin lukijoille. Kokonaisuudessaan selvitykset julkaistaan kesäkuussa ST:n verkkosivuilla. ■

Henkilökohtainen vastuu
on poikkeuksellisen laaja
ja vaikeasti hallittava.

Yhteiskunnallisten muutosten ja kestävyysraportoinnin vaikutus tilintarkastusriskiin

Tilintarkastuksen toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi globaalisuuden, teknologisen kehityksen, yrityssääntelyn kiristymisen ja pääomamarkkinoiden kansainvälistymisen seurauksena. Yritysten koon ja toiminnan kompleksisuuden kasvu, kansainvälistyminen sekä sääntely-ympäristöjen eroavaisuudet ovat lisänneet tarkastustyön vaativuutta ja tilintarkastusriskiä.

Tilintarkastajalta edellytetään entistä laaja-alaisempaa asiantuntemusta paitsi kirjanpidon ja raportoinnin normeista, myös asiakkaiden liiketoimintamalleista, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Monikansallisten konsernien tarkastaminen edellyttää verkostomaista yhteistyötä eri maiden tilintarkastajien ja valvontaviranomaisten kanssa sekä globaalisti harmonisoituja tarkastusmenetelmiä. Tästä huolimatta tarkastuksen laatu vaihtelee edelleen maittain, ja kulttuurierot, lainsäädäntö sekä oikeudelliset riskit vaikuttavat olennaisesti tilintarkastajan toimintaympäristöön.

Samalla tilintarkastukseen kohdistuvat odotukset ovat kasvaneet. Hajautunut omistusrakenne, lisääntyneet raportointivaatimukset ja asiakkaan mahdollinen taloudellinen ahdinko kasvattavat tilintarkastajan vastuuta. Suomessa tilintarkastukseen sisältyy myös hallinnon tarkastus, jolle ei ole olemassa kansainvälisiä standardeja, mikä lisää juridista epävarmuutta ja lisää tilintarkastusriskiä.

Lisäksi viimeaikainen konkurssien voimakas lisääntyminen kasvattaa tilintarkastuksen riskitasoa ja nostaa odotuksia tilintarkastajan kyvystä ennakoida maksukyvyttömyyttä.

Kestävyysraportoinnin varmennus on uusi, nopeasti kehittyvä osa-alue, joka lisää tilintarkastuksen vaatimuksia. EU:n CSRD-direktiivi edellyttää suurilta yhtiöiltä laajaa ESG-raportointia, jonka luotettavuuden varmentaminen kuuluu tilintarkastajan vastuulle. Kestävyysvarmennus poikkeaa perinteisestä tilintarkastuksesta sisällöltään, tarkastusmenetelmiltään ja varmennustasoltaan. Kohteena on monilta osin kvalitatiivinen tieto, ja varmennuksen tavoitetaso on rajoitettu, mikä toisaalta tarkoittaa suppeampia toimenpiteitä ja korkeampaa epävarmuutta. Kaksoisolennaisuuden periaate laajentaa raportoinnin sisältöä niin yrityksen vaikutuksiin sidosryhmiin kuin kestävyiden taloudellisiin vaikutuksiin. Tilintarkastajan tulee hallita monipuolisia menetelmiä, kuten haastatteluita, dokumentaation arviointia ja prosessien läpikäyntiä. Kestävyysvarmennuksen monitulkintaisuus, standardien hajanaisuus ja sidosryhmäodotusten kasvu lisäävät sekä tilintarkastusriskiä että vahingonkorvausriskiä. Näiden seurauksena markkinat uhkaavat keskittyä entistä enemmän suurille tilintarkastusyhteisöille, joilla katoaan olevan tarvittava osaaminen ja resurssit vastata uusiin vaatimuksiin. ■

Kuva Shutterstock

Kim Ittonen

KT, Tilintarkastuksen professori

Tilintarkastajan vahingonkorvausvastuun nykytila ja uudistamistarpeet

TEKSTI **Mika Hemmo**

Vastuun rajoittamattomuus lainsäädännössä

Tilintarkastajan vahingonkorvausvastuuta koskeva sääntely perustuu pääosin vuoden 1994 tilintarkastuslain uudistukseen, vaikka säännöksiä on sittemmin useaan kertaan uudistettu. Sääntely koskee lakisääteistä tilintarkastusta, ja konsultointiluonteinen toiminta jää sen ulkopuolelle sopimusoikeuden varaan.

Tilintarkastuslain 10:9:n säännöksen mukaan tilintarkastajan vastuu tarkastettavaa yhteisöä kohtaan on tuottamusperusteista eli edellyttää tahallisuutta tai huolimattomuutta. Vastuu yhteisön osakasta tai muuta henkilöä kohtaan edellyttää lisäksi, että vahinko on ai-

heutettu rikkomalla tilintarkastuslakia, muuta lakia tai yhtiöjärjestystä. Tällä lisäkritterillä ei kuitenkaan ole käytännössä vastuuta rajoittavaa vaikutusta, koska huolimaton menettely merkitsee tilintarkastuslain vastaisuutta.

Lakisääteisen tilintarkastuksen kannalta vastuuriskejä laajentaa se, että tilintarkastaja ei voi rajoittaa vastuutaan sopimusehdoin. Muutenhan kaupallisissa suhteissa on tavallista, että sopimuksessa vastuu välillisistä vahingoista suljetaan pois tai vastuulle asetetaan rahamääräinen katto. Usein vastuunrajoitukset sovitetaan yhteen vastuuvakuutussuojan kanssa. ▶

18

SELVITYS

Lakisääteisessä tilintarkastuksessa ei voida myöskään sopia tilintarkastajalle kuuluvien tehtävien tarkemmas-
ta sisällöstä, laajuudesta tai toteuttamistavasta, vaan
ne määräytyvät lain ja alan standardien mukaan. Siten
vahingonkorvausvastuun edellytyksiin ei voida vaikuttaa
myöskään tehtävän määrittelyn avulla. Tämäkin laajen-
taa tilintarkastajan vastuuta muihin asiantuntijapalvelui-
hin nähden.

Rajoittamattoman vastuun merkitystä lisää laki-
sääteisen tilintarkastuksen yhteydessä myös se, että
mahdollisten vahingonkäräjien joukkoa ei ole ennalta
rajoitettu. Oikeus vahingonkorvaukseen voi olla tarkas-
tettavalla yhteisöllä, sen osakkeenomistajalla tai tähän
rinnastettavalla taholla tai yhteisön velkojalla.

Euroopassa on runsaasti esimerkkejä lainsäädän-
nöstä, jolla tilintarkastajan vastuuta on rajoitettu. Ainakin
viidessätoista EU:n jäsenvaltiossa on säädetty korvaus-

vastuun kiinteästä enimmäismäärästä tai siitä, että
vastuu ei voi ylittää tehtävästä saatua palkkiota tietyllä
kertoimella lisättynä. Esimerkiksi Saksassa tarkastus-
kohteet on jaettu kolmeen luokkaan muun muassa sen
mukaan, ovatko ne yleisen edun kannalta merkittäviä, ja
tilintarkastajan enimmäisvastuu määräksi on säädetty
16, 4 tai 1,5 miljoonaa euroa.

Myös EU:n komissio on vuonna 2008 esittänyt suosi-
tuksen siitä, että lakisääteisten tilintarkastajien ja tilintar-
kastusyhteisöjen siviilioikeudellista vastuuta olisi rajoitet-
tava lukuun ottamatta tahallisesti aiheutettuja vahinkoja.
Finanssikriisi hiljensi kuitenkin tämän keskustelun.

Mikä on tilintarkastajan tuottamusta?

Asiantuntijapalveluiden yhteydessä puhutaan usein
metodivastuusta. Sen mukaan huolellisuusarviointi koh-
distuu siihen, onko asiantuntija menetellyt alalla hyvä-

Kuva Shutterstock

nä pidettyjen käytäntöjen mukaisesti ja onko toiminta sisältänyt kaikki tehtävän kannalta tarpeelliset vaiheet. Metodivastuun mukainen ja huolellinen toiminta tarkoittaa esimerkiksi sitä, että tehtävän suorittajalla tulee olla asianmukainen koulutus ja kokemus, hänen tulee hankkia tarpeellinen aineisto ja tietopohja tehtävänsä varten, hänen tulee suunnitella tehtävän suorittamistapa ja sen jälkeen edetä tehtävässään loogisesti tarpeellisten työvaiheiden läpi.

Tilintarkastuksen osalta kansainväliset tilintarkastusstandardit ovat luonnollinen keskustelun lähtökohta asianmukaista menettelyä arvioitaessa. Standardit ovat erittäin yksityiskohtaisia verrattuna monien muiden asiantuntija-alojen vastaaviin itsesääntelyohjeisiin.

KHO:n tapauksessa 583/2020 on otettu yleisesti kantaa tilintarkastusstandardien oikeudelliseen merkitykseen tilintarkastajien valvonnan yhteydessä. KHO:n

**Euroopassa on runsaasti
esimerkkejä lainsäädännöstä,
jolla tilintarkastajan
vastuuta on rajoitettu.**

mukaan standardien keskeiset periaatteet määrittävät osaltaan hyvää tilintarkastustapaa, mutta niihin sisältyviä yksityiskohtaisia vaatimuksia ei voida yksinomaan käyttää perusteena seuraamusten määräämiselle. Vahingonkorvausasioissa standardien asettamista vaatimuksista poikkeaminen voi kuitenkin tukea käsitystä huolimattomuuden olemassaolosta, vaikka ne eivät tarjoa sellaisenaan vastausta kunkin yksittäisen tilintarkastustehtävän hoitamiseen.

Tilintarkastajalta edellytettävien tarkastustoimien sisältöön ja laajuuteen vaikuttavana seikkana on pidetty muun ohella sitä, onko tarkastuksessa tai sen perustaksi saaduissa tiedoissa seikkoja, jotka antavat perustellun aiheen epäillä kirjanpito- tai yhteisö- tai muun lainsäädännön vastaista menettelyä. Oikeuskäytännössä on toisaalta katsottu, että tilintarkastajan ei ilman erityistä perustetta tule epäillä kirjanpitoon vietyjen kirjanpitolain määräysten mukaisten tositteiden oikeellisuutta.

Tilintarkastajalle on voinut syntyä korvausvastuu myös silloin, kun hän ei ole puuttunut tarkastettavan yhteisön hallinnossa vallitsevaan vaaralliseen työyhteisöön, vaan on jättänyt tämän sittemmin esimerkiksi kavallukseen johtaneen ongelman huomiotta.

Huolellisuusvaatimuksen mitoittamista koskeva pre-judikatuuri on verraten iäkästä, ja lisäksi siinä korostuvat pienien ja amatöörimäisesti hallintoitujen tarkastuskohteiden epäselvyydet, joihin on usein liittynyt nimenomaisia väärinkäytöksiä. Julkisesti noteerattujen yhtiöiden tai yli päänsä yhteisöjen, joilla itsellään on kehittynyt taloushallinto, tilintarkastusta koskevia ennakkopäätösluonteisia vastuuratkaisuja ei puolestaan ole.

Muita kysymyksiä

Vahingonkorvausvastuu edellyttää syy-yhteyttä tuottamuksellisen teon ja vahingon välillä. Syy-yhteys on monesti kiistanalainen tilintarkastustapauksissa, koska ei voida olla varmoja siitä, että tilintarkastajan toimenpide ►

Tilintarkastajaan kohdistuvan vastuuarvioinnin taustalla on tyypillisesti sellainen tarkastuskohteen johdon tekemä päätös tai muu toimenpide, josta yhteisön omat hallintoelimet ovat vastuussa.

- olisi saanut kohdeyhteisön korjaamaan menettelyään. Samoin on mahdollista, että ulkopuolinen velkoja ei olisi saanut tietoa tilintarkastajan esiin nostamasta seikasta vaan olisi jatkanut luototusta. Laittoman varojenjaon perusteella varoja vastaanottanut on taas voinut olla kyvytön palauttamaan varoja niin, että tilintarkastajan toimenpiteet eivät olisi voineet korjata tilannetta.

Tilintarkastajaan kohdistuvan vastuuarvioinnin taustalla on tyypillisesti sellainen tarkastuskohteen johdon tekemä päätös tai muu toimenpide, josta yhteisön omat hallintoelimet ovat vastuussa. Tilintarkastajan vastuun ja yhteisön johdon vastuun suhde onkin tärkeä kysymys, joka ei ole saanut kovinkaan paljon sijaa oikeuskäytännössä. Lähtökohtana on kuitenkin pidetty sitä, että tarkastettavan yhteisön hallintoelinten vastuu on ensisijasta tilintarkastajan vastuuseen nähden.

Tilintarkastuslain mukainen päävastuullisen tilintarkastajan henkilökohtainen vahingonkorvausvastuu tuot-

tamuksellisesti aiheuttamastaan vahingosta on varsin epätyypillinen lainsäädäntöratkaisu. Samankaltainen vastuu koskee asianajotoimiston osakasta, mutta asianajotoiminnassa on kuitenkin laaja mahdollisuus rajoittaa vastuuta sopimusehdoilla.

Tilintarkastajan vastuusääntelyn uudistamistarpeista

Sääntelyn uudistamistarpeeseen viitattiin jo vuonna 2003 annetussa Tilintarkastustyöryhmän raportissa, jossa esitettiin silloiset osakeyhtiölain muutokset huomioon ottaen uuden työryhmän asettamista pohtimaan tilintarkastajien vahingonkorvausvastuuta koskevia muutostarpeita.

Merkillepantavaa on, että tilintarkastajan vahingonkorvausvastuuseen liittyy edellä kuvattuja erityispiirteitä, jotka poikkeavat siviilioikeudessa muuten tyypillisesti noudatettavista vastuusäännöistä ja jotka ovat omiaan korostamaan vastuun ankaraa luonnetta.

Tilintarkastajan vastuun rajoittamattomuus, vastuullisen tilintarkastajan henkilökohtainen vastuu ja useissa tilanteissa vaikeasti ennakoitavat tuottamus- ja syy-yhteyksikriteerien soveltamistulokset tekevät tilintarkastajan vastuusta poikkeuksellisen laajaa ja saavat aikaan vaikeasti hallittavia vastuuriskejä. Tähän on todetun mukaisesti jo puututtu useissa EU:n jäsenvaltioissa.

Lainsäädäntöteknisesti mahdollinen ja eräiden eurooppalaisten valtioiden mallia mukaileva tilintarkastajan enimmäisvastuuta rajoittava ratkaisu olisi säätää vahingonkorvausvastuun enimmäismäärästä, joka voitaisiin sitoa tarkastettavan yhteisön kokoon. Lisäksi olisi mahdollista säätää siitä, että tilintarkastajan vastuu on toissijaista tarkastettavan yhteisön hallintoelinten vastuuseen nähden. ■

Mika Hemmo

Asianajaja, OTT,
Asianajotoimisto
M Hemmo Oy

K O L U M N I

Hitaan talouskasvun oloissa pidettävä kiinni vastuullisuuden kilpailuedusta

Suomen talous kääntyi viime vuoden aikana hitaaseen kasvuun. Alkuvuoden tietojen perusteella talouskasvu on jatkunut, kun kysyntää ovat lisäämässä kasvavat panostukset puolustukseen ja infrastruktuuriin. Talouden elpymiseen on muitakin eväitä, sillä inflaatio on selvästi hidastunut ja yhdessä korkojen laskun kanssa se on parantanut kotitalouksien ostovoimaa niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla.

Hyviä talousnäkymiä viikko viikolta enemmän varjostaa kuitenkin Yhdysvaltojen kauppa- ja geopolitiikkaan luoma epävarmuus.

Epävarmuus on kasvanut selvästi alkuvuonna maailmantaloudessa kauppapoliittisten jännitteiden kiristyttyä. Tämä epävarmuus on omiaan heikentämään sekä kotitalouksien kulutusta että yritysten investointeja. Erilaisten epävarmuuksien vuoksi näkymät euroalueella, Yhdysvalloissa ja koko maailmantaloudessa ovat heikentyneet.

Kaikesta huolimatta vihreä siirtymä etenee geopolitiittisen epävarmuuden ja ilmastopolitiikan huojunnan keskellä. Samaan aikaan päästöjen kasvu on kuitenkin jatkunut eikä näkyvissä ole nopeaa laskua Pariisin sopimuksen edellyttämälle polulle. Maapallon keskilämpötila ylitti viime vuonna 1,5 celsiusastetta yli esiteollisen ajan. Tässä tilanteessa yritysten toiminnan vastuullisuus on kasvanut entistä keskeisempään asemaan.

Vastuullisuus onkin noussut yhdeksi yritystoiminnan keskeisimmistä teemoista, jolla luoda yrityksille merkittävää kilpailuetua. Vastuullisuudesta on tullut myös pienille ja keskisuurille yrityksille keino kasvattaa liiketoiminnallista arvoa ja parantaa erottautumista kilpailussa. On ollut ilo huomata, että monet pk-yritykset tekevät paljon vastuullisuuteen liittyviä asioita, vaikka kaikkea ei vielä huomata kirjata näkyväksi.

Avuksi vastuullisuuden kirjaamisessa näkyväksi on luotu

vapaaehtoinen kestävyysraportointistandardi listaamattomille pk-yrityksille. Tämän VSME-standardin tarjoamat hyödyt ovat merkittäviä. Se on yksinkertainen ja tekee kestävyysraportoinnin aloittamisesta aiempaa vaivattomampaa. Vapaaehtoinen kestävyysraportti antaa pk-yritykselle etua kilpailussa uusista asiakkaista, päämiehistä ja rahoituksesta.

Vapaaehtoinen kestävyysraportointistandardiin perustuvan raportin varmentaminen ei ole pakollista, eikä varmentajan tarvitse olla kestävyysraportointitarkastaja. Pk-yrityksen kannattaa kuitenkin miettiä vaihtoehtoa, jossa vapaaehtoisen raportointin varmentaa tilintarkastaja, koska se todennäköisesti parantaa raportin laatua sekä lisää sen uskottavuutta ja luotettavuutta eri sidosryhmien näkökulmasta. Laadukas raportti auttaa myös pk-yritystä ymmärtämään paremmin, että vastuullisuus ei ole erillinen osa-alue, vaan se liittyy kaikkeen yrityksen toimintaan. Yhdistämällä kestävyys kaikkeen liiketoimintaan pk-yritys pystyy parantamaan kilpailukykyään, josta on erityisen tärkeää pitää huolta näissä hitaan talouskasvun ja kauppasodan uhan oloissa.

Petri Malinen

Kirjoittaja on Suomen Yrittäjien johtava ekonomisti.

Kuva Jetro Staven

Kestävyyssraportoinnissa

Kestävyyssraportointia koskeva sääntely on ollut Suomessa voimassa jo lähes puolitoista vuotta, ja ensimmäiset raportit julkaistiin ja varmennettiin alkuvuodesta 2025. Helmikuussa EU-komission esittelemä Omnibus-ehdotus ravisteli kuitenkin kenttää uudelleen – sääntelykehikon lisäksi muuttuivat myös monen yrityksen raportointisuunnitelmat.

TEKSTI **Tuula Minkkinen**

Kestävyyssraportointia koskevan sääntelyn taustalla on useita kestävyysliittyviä aloitteita ja hankkeita, kuten YK:n kestävän kehityksen tavoiteohjelma, Pariisin ilmastopöytäkirja ja Euroopan unionin vihreän kehityksen ohjelma, jonka tavoitteena on Pariisin ilmastopöytäkirjan mukaan ilmastonmuutoksen hillintä. EU:n vihreän kehityksen ohjelmaan puolestaan kytkeytyy useita lainsäädäntöhankkeita ja aloitteita

eri toimialoihin ja kestävään rahoitukseen liittyen.

Kestävän rahoituksen ohjelman tavoitteena on ohjata pääomavirrat EU:ssa kestäviin kohteisiin. Tätä tavoitellaan muun muassa CSRD-raportoinnilla, finanssimarkkinatoimijoita koskevan SFDR-tiedonantovelvoiteasetuksen kautta ja EU-taksonomia-asetuksella, jossa on vaatimuksia erikseen rahoitusalan ja ei-rahoitusalan yrityksille. Nämä kolme muodostavat toisiinsa

muutos on jatkuvaa

liittyvän kokonaisuuden, keskeisenä yhdistävänä tekijänä EU-taksonomia-asetus.

Kestävyysraportoinnin tavoitteena vertailukelpoisuus

Kestävyysraportointidirektiivin (CSRD) mukaisella sääntelyllä haluttiin vastata haasteisiin, joita vapaaehtoisessa vastuullisuusraportoinnissa nähtiin. Vapaaehtoisella raportoinnilla ei ollut saavutettu Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaista toivottavaa kestävyyskehitystä, ja lisäksi vapaaehtoisessa raportoinnissa nähtiin haasteita vertailukelpoisuuden ja johdonmukaisuuden osalta.

Oli myös huomattu, että aina laadukasta tietoa ei ollut riittävästi saatavilla sidosryhmien tarpeisiin. Haluttiin, että yritykset raportoisivat saman viitekehityksen mukaan,

johdonmukaisesti vuodesta toiseen, standardisoidusti. Lisäksi raportoidun tiedon luotettavuus haluttiin varmistaa säätämällä kestävyysraportointi pakollisen varmennuksen kohteeksi, ja siten, että koko raportti varmennetaan, eikä vain osa tai osia siitä.

Raportointivelvollisuus laajenee asteittain

Kestävyysraportointidirektiivi implementoitiin Suomen kansalliseen lainsäädäntöön ensimmäisten EU-maiden joukossa. Kansalliset lakimuutokset astuivat voimaan 31.12.2023. Kirjanpitolain siirtymäsäännöksen mukaan vaatimuksia aletaan soveltaa asteittain.

Ennen kuin oppeja ensimmäisestä raportointikierroksesta ehdittiin saada, laittoi EU-komissio suunnitelmät uusiksi julkaisemalla helmikuussa 2025 Omnibus-ehdotuksen,

joka toteutuessaan tulisi muuttamaan merkittävästi sekä raportointin soveltamisalaa että sisältöä.

Omnibus-ehdotus avaa kestävyysraportointisääntelyn

Taustalla Omnibus-ehdotuksessa on vuoden 2024 loppupuolella julkaistu entisen Euroopan keskuspankin pääjohtajan **Mario Draghin** kilpailukykyraportti, jossa kiinnitettiin huomiota siihen, että nykyiset säännökset rasittavat suhteettomasti etenkin pk-yrityksiä. Tähän raporttiin taas pohjautui komission alkuvuodesta julkaistu kilpailukykykompassi, jossa jo ennakoitiin sääntelyyn liittyviä tulevia kevennyksiä.

Omnibusin tavoitteena on hallinnollisen taakan ja yritysten raportointiin liittyvien kustannusten kevennys. Tämä toteutetaan yksinkertaistamalla ja tehostamalla ra-

Ennen kuin oppeja ensimmäisestä raportointikierroksesta ehdittiin saada, laittoi EU-komissio suunnitelmat uusiksi julkaisemalla helmikuussa 2025 Omnibus-ehdotuksen.

portointiin liittyvää sääntelyä. Mukana ovat CSRD-direktiivin lisäksi myös muun muassa CSDDD-yritysvastuudirektiivi, EU-taksonomiaraportointiin liittyvä sääntely ja hiilirajamekanismin liittyvä CBAM-regulaatio.

Suunnitelmana on, että raportointivelvoitteita yksinkertaistamalla yrityksillä on paremmat mahdollisuudet kestävän ja kilpailukykyisen liiketoiminnan kehittämiseen EU:n vihreän kehityksen ohjelmaan liittyvien tavoitteiden mukaisesti.

Raportoinnin aikataulut muuttuvat

Omnibus-ehdotukseen sisältyvä raportointiaikataulua koskeva muutosehdotus, ns. Stop the Clock-ehdotus, on käsitelty EU:ssa pikavauhtia. Artikkelin laatimishetkellä ▶ tätä koskeva direktiivi on jo julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä, ja direktiivi on tullut voimaan. Myös kansallinen implementointi on Suomessa jo aloitettu, kun direktiivimuutosta koskeva hallituksen esitys julkaistiin heti, kun direktiivi julkaistiin.

Hyväksytyn direktiivin mukaan raportointiaikatauluun tuli muutoksia kestävyysraportointivelvollisuuden osalta toiseen ja kolmanteen

aaltoon siten, että näihin luokkiin kuuluvat yritykset voivat siirtää raportointinsa aloittamista kahdella vuodella alkuperäiseen aikatauluun verrattuna.

Yritysvastuudirektiivin osalta kansallinen implementointi alkuperäiseen direktiiviin pohjautuen on ollut vasta valmisteilla, ja tähän aikatauluun annettiin nyt lisäaikaa yksi vuosi. Uuden aikataulun mukaan jäsenvaltioiden tulee saattaa direktiivin vaatimukset voimaan kansallisessa lainsäädännössään heinäkuuhun 2027 mennessä. Myös yritysvastuudirektiivin soveltamista koskevaan aikatauluun on hyväksytty muutos siten, että ensimmäinen aalto raportoi vuonna 2028 ja toinen aalto vuonna 2029.

Sisältöä koskevat muutosehdotukset etenevät hitaammin

CSRD-direktiiviin ehdotetaan aikataululykkäyksen lisäksi muutoksia myös raportoinnin soveltamisalaan ja sisältöä koskeviin vaatimuksiin. Ehdotuksen mukaan jatkossa raportointivelvollisia olisivat vain yritykset, joiden työntekijämäärä on enemmän kuin 1 000, ja lisäksi joko

liikevaihto ylittää 50 miljoonan euron rajan tai tase ylittää 25 miljoonan euron rajan. Ehdotus muuttaisi siis raportointivelvollisten yritysten joukkoa myös nyt jo raportoineen ensimmäisen aallon osalta.

Raportoinnin soveltamisalaa koskevat muutosehdotukset ovat varmasti yksi keskeisimmistä neuvottelujen kohteista, eikä nykylain-säädännön mukaisten suuryritysten kannata vielä luottaa siihen, että ne eivät olisi jatkossa raportointivelvollisuuden piirissä.

Neuvottelujen kohteena ovat myös muut sisältöä koskevat muutosehdotukset, jotka liittyvät muun muassa ESRS-kestävyysraportointistandardien yksinkertaistamiseen (vähemmän pakollisia tietopisteitä, vähemmän tekstipohjaista raportointia, enemmän selkeyttä ja yhdenmukaisuutta muun EU-lainsäädännön kanssa), toimialakohtaisista ja pienille lisäyhtiöille suunnattusta LSME-standardista (ESRS for Listed micro-, small- and medium sized undertakings) luopumiseen sekä VSME-standardin (Voluntary

reporting standard for non-listed micro-, small- and medium sized undertakings) roolin kasvattamiseen ja arvoketjuja koskevien tietopyyntöjen rajaamiseen tämän standardin mukaiseen raportointiin.

Varmennusta koskeviin vaatimuksiin myös muutoksia

Kestävyysraportoinnin pakollisesta varmentamisvaatimuksesta ei olla Omnibus-ehdotuksessa luopumassa, mutta joitakin varmennukseen liittyviä muutoksia on kuitenkin ehdotettu.

Ehdotuksessa esitetään, että mahdollisuus siirtyä rajoitetun varmuuden vaatimuksesta kohtuullisen varmuuden vaatimukseen poistettaisiin.

Ehdotuksessa säilytetään komission mahdollisuus hyväksyä varmennustandardi, mutta tästä poistettaisiin määräaika, joka on alkuperäisessä direktiivissä 1.10.2026. Lisäksi on tehty uusi ehdotus, että komissio julkaisee kohdennetut varmennusohjeet vuoteen 2026 mennessä. Komission mukaan näin mahdollistetaan paremmin kestävyysraportoinnin varmentamisessa esiin nousevien ongelmien ratkaise-

26

KESTÄVYYS

EU-taso

EU-parlamentti ja neuvosto muodostavat kantansa EU-komission ehdotukseen direktiivien sisältöä koskevien muutosten osalta, suunniteltu aikataulu lokakuu 2025, neuvottelut lopullisesta direktiivin sisällöstä loppuvuoden 2025 – alkuvuoden 2026 aikana

ESRS-standardien lopullinen hyväksyntä mahdollisesti loppuvuodesta 2025, tn. vuonna 2026

Q2 2025

EU-komission suunniteltu hyväksymisaikataulu EU-taksonomiaa koskevien delegoitujen säädösten muutoksille

7–8/2025

ESRS-standardien muutoksia koskevien delegoitujen säädösten lausuntoaika

EU-komissio julkaisee kohdennetut kestävyysraportoinnin varmennusohjeet vuoden 2026 mennessä

2/2025

EU-komissio julkistaa Omnibus-ehdotuksen

4/2025

Ensimmäinen Omnibus-ehdotukseen sisältyvä muutosdirektiivi, ns. Stop the Clock-direktiivi julkaistaan EU:n virallisessa lehdessä, ja se tulee voimaan 17.4.2025

1/2026

EU-taksonomiaa koskevien muutettujen delegoitujen säädösten soveltaminen alkaa

2024

2025

2026

12/2023

Kestävyysraportointia koskeva kansallinen lainsäädäntö voimaan

Q1 2025

Ensimmäiset kestävyysraportit ja varmennuskertomukset julkistetaan

4–5/2025

Lausuntoaika Omnibus- ja Stop the Clock -esityksistä kirjanpitolain 7 luvun muuttamiseksi

12/2025

Laki mahdollisuudesta lykätä kirjanpitolain 7 luvun soveltamista on tarkoitus tulla voimaan, säännöksiä voitaisiin kuitenkin soveltaa jo 1.1.2025 alkaneella ja sen jälkeisillä tilikausilla

Kansallinen taso

- minen, ja tästä aiheutuva taakka raportoiville yrityksille.
Lisäksi ehdotuksen mukaan myös kestävyysraportoinnin varmentajan tulisi noudattaa velvoitetta rajata hankittava tieto arvoketjun osalta VSME-standardin vaatimuksiin.

Mitä seuraavaksi?

Omnibus-ehdotukset etenevät EU:ssa eri tahtiin riippuen siitä onko kysees-

sä direktiivi, joka tulee implementoida kansalliseen lainsäädäntöön, EU-asetus tai delegoitu säädös, jotka ovat sellaisenaan EU-jäsenmaita velvoittavaa lainsäädäntöä. ESRS-standardien sisältöä koskeviin muutoksiin vaikuttavat lisäksi EFRAGin aikataulut. Aikataulua on kuvattu erillisessä kaaviokuvassa, jossa osa vaiheista on jo toteutunut, ja osaan liittyen on vasta annettu alustavia tavoiteaikatauluja.

EU-taksonomiaraportoinnin sisältöä koskevat muutokset sovellettavissa 1.1.2026 alkaen, vaikutus vasta vuodelta 2026 alkavilta tilikausilta laadittuihin raportteihin

ESRS-standardien sisältöä koskevat muutokset sovellettavissa mahdollisesti vuodelta 2026 alkavilta tilikausilta laadittuihin raportteihin

CSDDD- eli yritysvastuudirektiivin vaatimukset tulee saattaa voimaan kansallisessa lainsäädännössä heinäkuuhun 2027 mennessä

2027

2028

2029

Ensimmäisen aallon yritykset jatkavat raportointiaan tilikauden 1.1.-31.12.2025 osalta, julkaisu keväällä 2026

Toisen aallon yritykset aloittavat raportointinsa 1.1.2027 ja sen jälkeen alkavien tilikausien osalta *)

Kolmannen aallon yritykset aloittavat raportointinsa 1.1.2028 ja sen jälkeen alkavien tilikausien osalta *)

Yritysvastuudirektiivin soveltamisalan mukainen ensimmäinen aalto raportoi vuonna 2028 ja toinen aalto vuonna 2029

EU:n ulkopuoliset yritykset aloittavat raportointinsa 1.1.2028 ja sen jälkeen alkavien tilikausien osalta

*) Tämänhetkisen raportointivelvollisuuden ja aikataulun mukaan. Omnibus-ehdotuksen myötä raportointivelvollisten yritysten raja-arvoihin on ehdotettu muutoksia.

Sekä aikatauluun että sisältöön liittyvät avoimet kysymykset aiheuttavat epävarmuutta ja pohdintaa yrityksissä. Kaikkien osapuolten kannattaa kuitenkin muistaa, että kestävyys ja siihen liittyvät tavoitteet eivät ole kadonneet minnekään. Raportointiin annettu lisäaika kannattaa hyödyntää viisaasti omia valmiuksia kasvattamalla ja panostamalla osaamiseen.

Vaikka sovellettava raportointiviitekehys olisikin vielä pohdinnassa, kestävydestä raportointi kuitenkin kannattaa. Vertailukelpoista, jäsenneltyä tietoa tullaan jatkossakin tarvitsemaan. Myös vapaaehtoinen raportointi kannattaa varmennuttaa sen laadun, luotettavuuden ja uskotavuuden näkökulmasta.

Artikkelissa on huomioitu tilanne huhtikuun loppuun mennessä. ■

Tuula Minkkinen

Asiantuntija, KHT, KRT, Suomen Tilintarkastajat ry

Kokemuksia ensimmäisestä kestävyysraportointivuodesta

Kestävyysraportoinnista ja sen varmennuksesta on nyt saatu ensimmäiset kokemukset. Samaan aikaan Green Omnibus muuttaa raportointia.

TEKSTI **Marjukka Kähönen** KUVAT **Valmet ja Teemu Ullgren**

Haastattelimme Deloitte Suomen tilintarkastus- ja neuvonantopalvelusta vastaavaa **Marika Nevalaista** sekä kestävän kehityksen johtaja **Reetta Loposta** Valmetilta ensimmäisestä CSRD-raportointivuodesta.

Raportoinnista määrämuotoista

CSRD-raportointi toi yrityksille paljon uutta terminologiaa ja raportointivelvollisuuksia. Suuri osa raportoinnin kehittämiseen kuluneesta ajasta

yrityksissä on mennytkin standardin opiskeluun.

– Siirtyminen markkinointiviestinnällisestä raportoinnista määrämuotoiseen ja neutraaliin kestävyysraportointiin sekä raportointi vuodelta 2024 oli monelle yritykselle iso ponnistus, Nevalainen toteaa.

Merkittävä haltuunotettava kokonaisuus oli kaksoisolennaisuusanalyysi (DMA). Analyysi itsessään saa Loposelta jopa kiitosta

– Vaikka datapisteitä oli olennaisuusanalyysistä huolimatta melko

mittava joukko, koimme, että vapaaehtoiseen raportointiin verrattuna ne aiheet, joita lisäsimme raportoinnin piiriin, olivat varsin relevantteja ja lisäsivät raporttimme olennaisuutta.

Onnistuneen kestävyysraportoinnin avaimia vaikuttaa olevan kaksi: monialainen osaajajoukko sekä riittävä aikataulu. Kestävyysraportit ovat laajoja kokonaisuuksia – Nevalaisen mukaan raporttien mitta vaihteli 50–130 sivun välillä.

Ensimmäistä kertaa myös koko raportti varmennettiin, mikä oli uutta monelle yritykselle.

– Varmennusmetodologiassa tuli myös monta paikkaa, joissa piti miettiä, miten varmennusstandarddeja tulee soveltaa kestävyysraportoinnin puolella, kun raportointiyksikkö ei olekaan eurot kuten talousraportoinnin puolella, Nevalainen toteaa.

Määrämuotoisen raportoinnin hyödyt

Määrämuotoisesta raportista on on paljon etua sijoittajille, asiakkaille, henkilöstölle, rahoittajille sekä muille sidosryhmille. Mutta myös yrityksille itselleen.

Vaikka datapisteitä oli
olennaisuusanalyysistä huolimatta
melko mittava joukko, koimme,
että vapaaehtoiseen raportointiin
verrattuna ne aiheet, joita
lisäsimme raportoinnin piiriin,
olivat varsin relevantteja ja
lisäsivät raporttimme olennaisuutta.

– **Reetta Loponen, Valmet**

*Reetta Loponen
piti kaksoisolennaisuus-
analyysiä tärkeänä.*

– Erityisen ilahtunut olen siitä, että määrämuotoinen raportointi on kirjastanut entisestään kestävyysteemojen linkitystä strategiaan ja myös lisännyt yrityksessä ymmärrystä siitä, mitkä ovat heidän vahvuutensa ja miten niitä voidaan hyödyntää strategian eteenpäin viemisessä, Nevalainen sanoo.

Samoilla linjoilla on Loponen.

– Kestävän kehityksen raportoinnilla luodaan vahva perusta kestävän liiketoiminnan johtamiselle. Se on tietenkin vain pohja, jonka päälle yhtiöt voivat luoda kestävästä kehityksestä toiminnalle lisäarvoa ja kirittää kunnianhimoisempiin tuloksiin.

Loponen kertoo odottavansa myös raportoinnin digitalisoitumista (ns. electronic tagging).

– Raportoinnin digitalisoituessa saadaan entistä enemmän hyötyjä myös siitä, että yhtiöiden kestävän kehityksen tiedot ovat markkinoilla helposti digiluettavassa ja vertailtavassa muodossa.

Nevalainen puolestaan odottaa, että suomalaisissa kestävyysraporteissa päästäisiin eroon pakkoraportoinnista. Yhtiöissä tehdään paljon operatiivisesti hyviä asioita, jotka

*Marika Nevalainen näkee,
että määrämuotoisesta
raportoinnista on paljon
hyötyä paitsi sidosryhmille,
myös yritykselle itselleen.*

eivät kuulu ulkoisesti raportoitavien asioiden listalle.

– Toimintaperiaattemme Suomessa ovat monelta osin jo planeetan kannalta kestäviä: voimme näyttää esimerkkiä ja luoda arvoa ja kilpailukykyä asiakkaillemme myös maanrajojen ulkopuolella.

Green Omnibus muuttaa raportointia

Nevalainen ja Loponen painottavat, että sekä yrityksille että varmentajille ensiarvoisen tärkeää on lakien ennustettavuus ja ennakoitavuus. Green Omnibusin he suhtautuvat kuitenkin myönteisesti.

– Omnibusin aloitteet olivat hyvin tervetulleita ja osin jopa odotettuja. Oli tiedossa, että EU laittoi kestävyysraportoinnin alulle hyvin keskeneräisenä ja antoi markkinoiden hakea tasapainoa oikeasuhteisessa raportoinnissa, Nevalainen toteaa.

Samoilla linjoilla on Loponen. – Raportointistandardin sujuvoittaminen ja yksinkertaistaminen on erittäin tervetullutta. Toivottavaa kuitenkin olisi, ettei raportointikehikkoa tarvitse kehittää uudelleen joka vuosi, eikä painopistettä tarvitse pitää toistuvasti raportoinnin kehittämisessä.

**Nevalainen ja Loponen
painottavat, että
sekä yrityksille
että varmentajille
ensiarvoisen tärkeää
on lakien ennustettavuus
ja ennakoitavuus.**

Nevalainen pitää arvokkaana sitä, että seuraavan aallon yhtiöille annetaan enemmän aikaa rakentaa raportointivalmiutta kestävyysseikoista.

– Toivon myös, että ESRS-standardien selkeyttämisessä otetaan huomioon yritysten ja varmentajien näkökulma, jotta raportoitavan tiedon relevanssi ja luettavuus selkeytyy.

Keskisuurten yritysten kohdalla Nevalainen pitää raportointivaatimuksia nykymuodossaan tarpeettoman laajoina. Ne heikentävät kilpailukykyä.

– Pidän kannatettavana harkita niin raportointirajojen nostoa kuin raportointivelvoitteen kohdentamista erityisesti saastuttavien toimialojen suuntaan. Samoin pienempien yhtiöiden raportointivelvoitetta voisi rajata. ■

Marjukka Kähönen

Viestinnän
asiantuntija,
Noon Kollektiivi

PIE-yhteisöillä hyvät valmiudet kestävyysraportointiin

Aula Research Oy toteutti Suomen Tilintarkastajien toimeksiannosta kyselyn, jossa selvitettiin yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen (PIE-yhteisöt) hallitusten ja johdon sekä heidän tilintarkastajiensa näkemyksiä tilintarkastuksesta ja kestävyysraportoinnista. Tutkimuksesta selviää, millaisia odotuksia sekä huolenaiheita ja valmisteluja ylimmällä johdolla ja päävastuullisella tilintarkastajalla on tuleviin sääntelyhaasteisiin.

TEKSTI **Jarkko Raitio** GRAFIIKKA **Aula Research Oy**

Kysyimme suomalaisten PIE-yhteisöjen johdolta ja tilintarkastajilta näkemyksiä tilintarkastuksesta ja CSRD:n mukaisesta

kestävyysraportoinnista. Halusimme erityisesti tietää yhtiöiden valmiuksista kestävyysraportointiin ja millä tavalla yhtiöissä varmistetaan kestävyysraportissa julkaistavan tiedon laatuvaatimukset. Pyysimme yhtiön johtoa arvioimaan kestävyysasioiden merkitystä strategisena painopisteenä ja tukeeko CSRD:n mu-

kainen kestävyysraportointi aidosti organisaation kestävyystyötä.

Tilintarkastaja lisää luottamusta yritykseen

Tilintarkastajan koetaan lisäävän luottamusta yritykseen. Vastaajista 90 prosenttia oli sitä mieltä, että tilintarkastaja lisää luottamusta yritykseen ja 87 prosenttia piti tärkeänä, että tilintarkastaja/ kestävyysraportointitarkastaja varmentaa yrityksen kestävyysraportin. Edelleen 82 prosenttia vastaajista oli samaa mieltä

väitteen kanssa, että tilintarkastaja toimii luotettavana keskustelukumpanina yhtiön toiminnan kehittämisessä. Tilintarkastajan merkitys yrityksen kasvun aikaansaamisessa sen sijaan jakoi vastaajia enemmän. Vastaajista 44 prosenttia näki, että tilintarkastajilla on kasvun aikaansaamisessa merkitystä.

Valtaosalla yrityksistä on hyvät valmiudet kestävyysraportointiin

PIE-yhteisöjen johtoon kuuluvista 70 prosenttia arvioi oman yhtiönsä valmiudet hyväksi tai erittäin hyväksi, kun heitä pyydettiin arvioimaan edustamansa yhtiön osaamista ja valmiutta kestävyysraportointiin ja raportoinnin varmentamiseen. Vain 2 prosenttia vastaajista arvioi valmiudet huonoiksi ja 28 prosenttia piti valmiuksiaan neutraaleina.

Kestävyysosaamisen kehittäminen on laadun keskiössä

Kestävyysraportoinnin laatuvaatimukset pyritään takaamaan kehittämällä raportointiin osallistuvien kestävyysosaamista (66 prosenttia). Kestävyysraportoinnin prosessin vaiheiden dokumentointi

MIKÄ PIE-KYSELY?

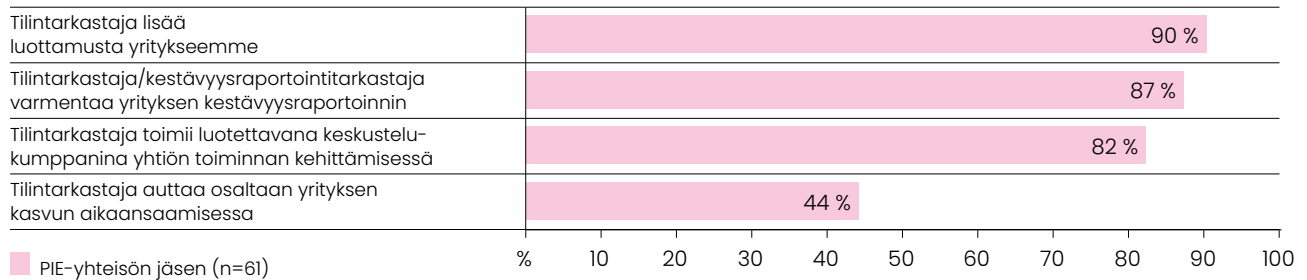
Aula Research Oy toteutti Suomen Tilintarkastajien toimeksiannosta kyselyn PIE-yhteisöjen hallitusten ja operatiivisen johdon edustajille sekä PIE-yhteisöjä tarkastaville päävastuullisille tilintarkastajille. Kyselyn tavoitteena selvittää Suomen talouselämän ylimpien vaikuttajien ja PIE-yhteisöjä tarkastavien päävastuullisten tilintarkastajien suhtautumisesta ja heidän näkemyksistään tilintarkastusta, kestävyysraportointia ja niiden käytäntöjä kohtaan.

- Kyselyyn vastasi 101 vastaajaa
- 61 oli PIE-yhteisöjen johtoa ja hallituksen jäseniä.
- 40 PIE-yhteisöjä tarkastavia päävastuullisia tilintarkastajia.
- Kysely toteutettiin sähköisenä kyselynä ja puhelinhaastatteluin 10.12.2024–3.2.2025.

Tilintarkastajan työn merkitys

Arvioi seuraavia väittämiä tilintarkastajan työnkuvan merkityksestä edustamasi yhtiön kannalta.

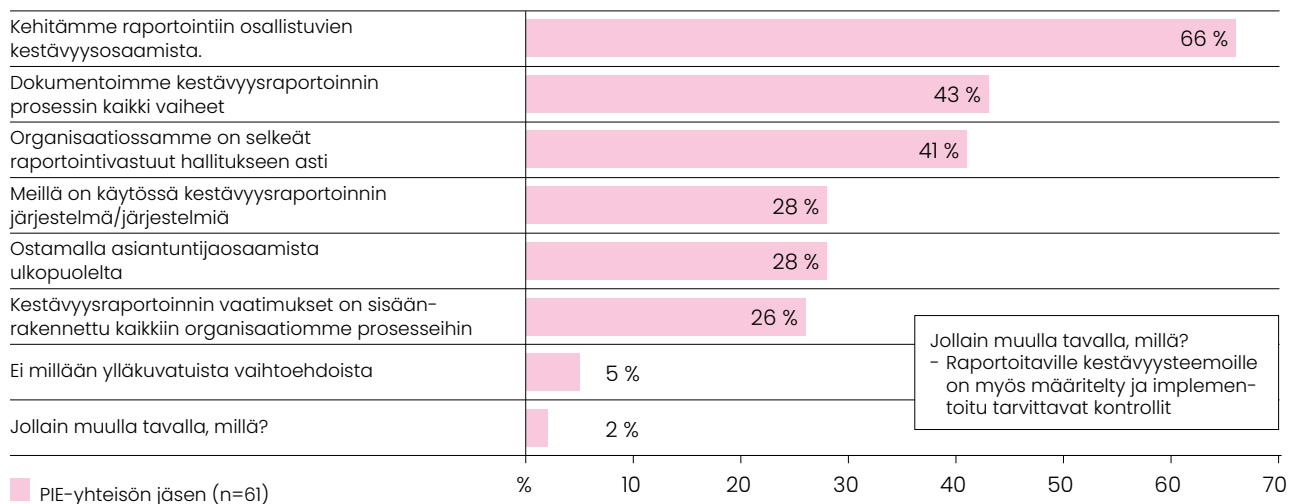
Samaa mieltä olevien osuus

Kestävyysraportoinnin laatuvaatimusten varmistaminen

Millä tavalla organisaatiossanne varmistetaan kestävyysraportissa julkaistavan tiedonlaatuvaatimukset?

Voit valita kaikki sopivat vaihtoehdot

(43 prosenttia) ja selkeät raportointivastuut (41 prosenttia) nähdään myös laadun kannalta merkittävänä tekijöinä. Vajaalla kolmanneksella on käytössään yksi tai useampi kestävyysraportoinnin järjestelmä ja sama määrä tukeutuu ulkopuoliseen asiantuntijaosaamiseen. Vastaajista 26 prosenttia sanoo, että kestävyysraportoinnin vaatimukset ovat sisäänrakennettu kaikkiin organisaation prosesseihin.

Kestävyysasiat ovat strateginen painopiste

PIE-yhteisöjen johtohenkilöistä kolme neljästä oli sitä mieltä, että kestävyysasiat ovat heidän yhteis-

söilleen strateginen painopiste. Vastaajista alle puolet eli 48 prosenttia koki, että CSRD:n mukainen kestävyysraportointi tukee aidosti edustamansa organisaation kestävyystyötä. 31 prosenttia oli väitteen kanssa jokseenkin taikka täysin eri mieltä. 18 prosenttia suhtautui asiaan neutraalisti.

Eri vastaajakategorioita tarkemmin tarkastellessa selviää, että erityisesti suuret pörssiyritykset eivät kokeneet CSRD:n mukaisen kestävyysraportoinnin tukevan kestävyystyötään. Tässä vastaajaluokassa väitteen kanssa jokseenkin taikka täysin eri mieltä olevien osuus oli 80 prosenttia. Yksikään ei ollut samaa mieltä. ■

Jarkko Raitio

Johtava asiantuntija,
Suomen
Tilintarkastajat ry

Ensimmäinen KRT-tutkintokoe järjestetään marraskuussa

Syksyllä järjestetään ensimmäinen kestävyysraportointitarkastajan tutkinto (KRT-tutkinto).

TEKSTI **Marjukka Kähönen**

Marraskuiseen KRT-tutkintokokeeseen on ilmoittautunut kahdeksan henkilöä.

Vähäinen kiinnostus selittyy sillä, että KRT-ammattinimikkeen voi hankkia myös suorittamatta tutkintoa: nimikkeen voi saada ammatillisilla opinnoilla, jos henkilöllä on pohjalla HT-ammattinimike tietyn siirtymäajan puitteissa.

Muussa tapauksessa KRT-pätevyys edellyttää riittäviä korkeakouluopintoja, työkokemusta sekä KRT-tutkintokokeen suorittamista.

Näköalapaikalla kestävyysraportointiin

Ensimmäisen KRT-tutkintokokeen valmistelu on parhaillaan käynnissä. PRH:n KRT-tutkintojaosto kokoaa tutkintokoetta puheenjohtaja **Robert Söderlund** (KHT, KRT) johdolla. Söderlundilla itsellään on vankkaa kokemusta sekä kestävyysraportoinnista että sen varmentamisesta.

– Työskentelen EY:llä vastuullisuuspalveluissa. Minulla on tilintarkastajan tausta, joten sitä kautta on tuntunut luonnolliselta olla mukana tekemässä myös kestävyysraporttien varmennuksia.

Roolinsa kautta Söderlundilla on laaja näkymä kestävyysraportointiin.

Robert Söderlund

– Ensimmäinen raportointivuosi oli erittäin mielenkiintoinen. Uudet raportointivaatimukset ovat tietyiltä osin varsin laajat ja monimutkaiset, joten vaikeita tulkintakysymyksiä on toki ollut.

Söderlund listaa huomioitavia asioita kestävyysraportoinnin varmentamisessa. Näitä ovat muun muassa kokonaisuuden ja riskien hahmottaminen ja huomioiminen, hyvä moniammatillinen tiimi sekä se, että varmennusprosessi aloitetaan hyvissä ajoin.

– Kuten tilintarkastuksessakin, varmennus tehdään riskipainotteisesti, eli käytetään suhteessa eniten aikaa niihin alueisiin, joissa virheellisyiden riski on suurin.

KRT-tutkintokoe mukailee muita tutkintoja

Työ- ja elinkeinoministeriön asetukseen on kirjattu, että kestävyysraportointitarkastajan erikoistumistutkinnon tehtävät liittyvät valmiuksiin hoitaa itsenäisesti tehtäviä kestävyysraportointivarmennuksia.

– Tulevan tutkintokokeen sisälöstä ei luonnollisesti voida kertoa etukäteen, mutta rakenteen osalta voidaan todeta, että KRT-tutkinnossa tullaan hyödyntämään muissa tilintarkastajatutkinnoissa toimivaksi todettua tutkintorakennetta.

Söderlund arvioi, että Omnibus-ehdotukset vaikuttavat jonkin verran tutkinnon kysyntään.

– Määrällisesti tarve on varmaan rajallisempi riippuen toki siitä, mitkä kokorajat lopulta tulevat voimaan. Pakollinen kestävyysraportointi ja varmennus vaatii toki nykymuodossaan Suomessa KRT-varmentajia nykyisen Omnibus-ehdotuksen jälkeenkin, hän toteaa. ■

TUTKIMUS:

Suomalaisten pörssiyritysten ESG-pisteytyksissä merkittäviä eroja

Hankenin kauppakorkeakoulussa on toteutettu ensimmäinen suomalaisten pörssiyritysten ESG-pisteytyksiä arvioiva tutkimushanke, joka osoittaa merkittäviä eroja erikokoisten pörssiyritysten välillä.

TEKSTI Hanna Silvola

Tutkimuksessa analysoitiin kaikki Helsingin pörssissä listatut 177 yritystä tilikaudelta 2023 julkaistujen tietojen perusteella, koska kaupalliset ESG-reitit laativat pisteytyksiä vain suurimmista pörssiyrityksistä. Laatimamme ESG-pisteytys arvioi yritysten julkaisemien tietojen perusteella yrityksen ESG:hen liittyvää viestintää (Talk) siitä mitä he kertovat tekevänsä kestävyiden saralla ja mitä he raportoivat todellisuudessa tekevänsä (Walk).

Arviointimenetelmä perustuu kestävyysraportointidirektiiviin

Tutkimuksemme perustuu ruotsalaisen tutkimuslaitoksen MISUM:n (2019) kehittämään ESG-arviointimenetelmään, jota on päivitetty EU:n kestävyysraportointidirektiivin (CSRD)

mukaisesti. Metodologiassa arvioidaan 16 Talk indikaattoria ja 16 Walk indikaattoria. Lopputuloksena arvioitava yritys voi saada enintään 20 pistettä molemmista kategorioista, eli yhteensä 40 pistettä. Yksityiskohtaiset tiedot arviointimenetelmästä ovat julkisesti saatavilla tutkimusraportistamme.

Tulokset osoittavat isoja eroja yritysten välillä

Jopa 89 prosenttia pörssiyrityksistä sanoo tekevänsä enemmän kestävyiden eteen kuin todellisuudessa tekee. Keskimääräinen Talk-pisteytys on 12.47/20 ja Walk-pisteytys on 8.62/20. Ero suurten ja pienten pörssiyritysten välillä on merkittävä. Suurten pörssiyritysten keskimääräinen Talk-pisteytys on 18.62/20, kun First North -listalla se on vain 6.88/20. ►

Vastaavasti suurten pörssiyritysten Walk-pisteytys on 15,34/20 ja First North -listalla se on vain 3,31/20. Tulokset osoittavat, että kestävyystietojen epäsymmetria erikokoisten yritysten osakkeenomistajien kesken on olennainen.

	Talk (keskiarvo)	Walk (keskiarvo)
Large Cap	18,62	15,34
Mid Cap	16,17	12,09
Small Cap	11,06	6,85
First North GM	6,88	3,31
Kaikkien keskiarvo	12,47	8,62

Myös yritysten väliset erot ovat valtavia: Siinä missä parhaiten menestynyt yritys sai yhteensä 39/40 pistettä, löytyi aineistosta myös nollan pisteen yrityksiä. Yrityskoh-
taiset pisteet on julkaistu tutkimusraporttimme liitteenä.

Tutkimuksemme perusteella yleisimpiä kestävyys-
liittyviä puutteita ovat raportoitujen kestävyystietojen
ulkopuolisen varmennuksen puute, ESG:hen liittyvien
politiikkojen seurannan puute, naisten pieni suhteellinen
osuus yritysten hallituksissa ja johtoryhmissä sekä vas-
tuullisuusjohtajien aliedustus johtoryhmissä.

Kestävyysraportointi lakisäätöistyy

Euroopan komissio määräsi kestävyysraportoinnin (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) ja sen riippumattoman varmentamisen lakisäätöiseksi suurille

yrityksille koon mukaan vuosien 2024–2026 aikana. Laki-
säätöisen raportoinnin piiriin kuuluvat kaikki pörssiyrityk-
set ja lisäksi kaikki muut yhtiöt, kun 2/3 ehdosta täyttyy: yli
250 työntekijää; liikevaihto > 50 M€; tase > 25 M€. Kohde-
ryhmään kuuluvien yritysten on julkaistava ESG-tietonsa
eurooppalaisten kestävyysraportointistandardien (ESRS)
mukaisesti digitaalisessa muodossa toimintakertomuk-
sessa tuloslaskelman ja taseen rinnalla. Kaikki raportoi-
dut tiedot allekirjoittaa yrityksen hallitus ja ne varmentaa
kestävyysraportointitarkastaja (KRT).

Omnibus rajaa kestävyysraportoitavien yritysten määrää

Huhtikuussa 2025 komissio hyväksyi ns. Omnibus-ehdo-
tuksen, jonka mukaan listaamattomien pk-yritysten kes-
tävyysraportointiin otetaan kahden vuoden aikaisiä
aina vuoteen 2027 saakka. Lisäksi komissio tulee syksyn
2025 aikana vähentämään pakollisia raportointipisteitä
ja supistamaan raportoitavien yritysten määrää. Alkupe-
räisessä Omnibus-ehdotuksessa raportointivelvollisuu-
den rajaksi on esitetty 1000 työntekijää. Toivomme, että
tutkimuksemme herättää faktopohjaista keskustelua
siitä kenelle kestävyysraportointi olisi tarkoituksenmu-
kaista olla lakisäätöistä. Tämänhetkisen tiedon valossa
erikokoisten yritysten välillä on suuria eroja kestävyystie-
tojen esittämisen suhteeseen, ja se luo rahoitusmarkkinoille
tiedon epäsymmetriaa.

Miten tutkimus toteutettiin?

Tutkimushankkeessa työskenteli lisäksi tohtoriopiske-
lija **Qinglan Huang** sekä maisteriopiskelijat **Maximilian
Böthführ, Anita Ratilainen** ja **Emmi Tuisku**. ESG-pistey-
tyksen lähteinä ovat vuosiraportit, vastuullisuusraportit,
palkitsemisraportit, eettiset toimintaohjeet, verkkosivut ja
muut yritysten julkaisemat kestävä kehitykseen liittyvät
dokumentit. ESG-pisteytykset on ristiin arvioitu tutkijoiden
kesken tutkimuksen laadun ja luotettavuuden vuoksi.
Lopuksi pisteytys on lähetetty yritysten tarkistettavaksi.
Lopullinen tutkimusraportti on
vertaisarvioitu. ■

Hanna Silvola

KTT, apulaisprofessori,
Hankenin kauppa-
korkeakoulu

Lue koko raportti:

Digitilinpäätöksiä vauhditetaan lainsäädännöllä

Työ- ja elinkeinoministeriössä (TEM) on helmikuussa 2025 perustettu hanke lainsäädännön valmistelemiseksi koskien tilinpäätösasiakirjojen toimittamista digitaalisessa muodossa Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) ylläpitämään kaupparekisteriin. Tilinpäätöksen digitalisoinnista on paljon hyötyä, mutta käytännön toteutukseen liittyy vielä useita ratkaistavia asioita.

TEKSTI **Mirka Pispä**

Kuva Shutterstock

Hankeen tavoitteena on, että kaikki ne yhtiöt, jotka ovat velvollisia toimittamaan tilinpäätösasiakirjansa kaupparekisteriin, noudattaisivat sähköistä ilmoitusmenettelyä, ja kalenterivuodesta 2028 lähtien kaikkien yritysten viimeisin tilinpäätös olisi saatavissa kaupparekisteristä digitaalisessa muodossa.

Hanke käynnistyi helmi-maaliskuussa lausuntopyynnöllä, jolla TEM kartoitti lainsäädännössä huomioon otettavia näkökohtia. Varsinainen säädösvalmistelu aloitetaan tämän ensimmäisen lausuntokierroksen jälkeen. Arvioidun aikataulun mukaan luonnos hallituksen esitykseksi toimitetaan lausuntokierrokselle vuosien 2025 ja 2026 vaihteessa.

Valtaosa ilmoittaa tilinpäätöksen pdf-muodossa

Tällä hetkellä velvollisuus laatia tilinpäätös digitaalisessa muodossa koskee niitä yhtiöitä, joiden on tehtävä myös kestävyysraportti. Valtaosa yrityksistä ilmoittaa tilinpäätöksen kaupparekisteriin pdf-muodossa.

Osakeyhtiöt voivat halutessaan ilmoittaa tilinpäätöksensä digitaalisessa muodossa, mutta tällä hetkellä se on mahdollista vain, jos yrityksen käyttämästä taloushallinnon järjestelmästä on yhteys PRH:n rajapintaan. PRH

on tarjoamassa rajapinnalle vaihtoehdoksi selainpohjaista muunninpalvelua, joka muuntaa tilinpäätöksen digitaaliseen muotoon. Muunninpalvelun olisi tarkoitus olla tuotannossa loppuvuodesta 2025.

Vuonna 2024 ilmoitettiin reilut 10 000 digitilinpäätöstä. Kaikkiaan PRH rekisteröi vuosittain noin 260 000 tilinpäätöstä. Vuodesta 2019 alkaen on ollut mahdollista ilmoittaa tilinpäätös kaupparekisteriin digitaalisessa muodossa.

Digitilinpäätökset parantavat vertailtavuutta ja läpinäkyvyyttä

Digitaalisen tilinpäätöksen laajaan käyttöönottoon on tunnistettu useita hyötyjä. Digitaalisessa tilinpäätöksessä tilinpäätöstiedot ovat koneellisesti luettavissa ja käsiteltävissä, mikä mahdollistaa tilinpäätöstietojen automaattisen analysoinnin, vertailun ja visualisoinnin. Rakenteinen tieto mahdollistaa tilinpäätöstietojen vertailun, sillä tiettyä asiaa koskeva tieto on kaikissa digitilinpäätöksissä samassa kohtaa.

Toinen tunnistettu hyöty liittyy tilinpäätöstietojen validointiin. Digitilinpäätösten tietoja ja sisältöjä on mahdollista validoida jo vastaanoton yhteydessä ennen tilinpäätöksen rekisteröimistä. Kaupparekisteriin merkit-

Digitilinpäätösten tietoja ja sisältöjä on mahdollista validoida jo vastaanoton yhteydessä ennen tilinpäätöksen rekisteröimistä.

tävissä tilinpäätöksissä on ollut monenlaisia laatuongelmia, kuten puuttuvia lakisääteisiä tietoja. Validoivan rajapinnan avulla olisi mahdollista tarkistaa, ovatko tilinpäätösasiakirjat kunnossa, vai sisältävätkö ne mahdollisesti puutteita tai virheitä.

Rakenteinen tilinpäätöstieto lisää myös tietojen läpinäkyvyyttä ja henkilötietojen suojaa. Lisäksi se tuo uusia mahdollisuuksia tutkimuksessa ja erilaisissa yrittäjäanalyysissä. Digitaalisen tilinpäätöksen tarkastelu ei myöskään vaadi suomen kielen taitoa, mikä voi helpottaa ulkomaisen rahoituksen saamista.

Digitilinpäätökset saattavat lisätä kustannuksia ja työtä

Digitalisaation edistämisen ja siitä saatavien hyötyjen saavuttamiseksi mahdollisimman monen yrityksen

pitäisi pystyä tuottamaan ja ilmoittamaan digitaalisen tilinpäätöksen suoraan taloushallinnon järjestelmästä. Tämä edellyttää, että ohjelmistotuottaja on lisännyt järjestelmään digitaalisen tilinpäätöksen toiminnallisuuden ja liittynyt PRH:n rajapintaan. Nykytilanteessa tämä on mahdollista ainoastaan yhdessä ohjelmistossa. Tilanne ei ole muuttunut siitä, kun digitaalisen tilinpäätöksen vapaaehtoinen ilmoittaminen tuli mahdolliseksi vuonna 2019, ja ohjelmistotalojen mielenkiinto rajapintaan liittymiseen on ollut vähäistä.

Vaihtoehtona rajapinnalle on muunninpalvelu, jonne tiedot on lisättävä manuaalisesti. Nykyisillä teknisillä valmiuksilla tilinpäätöksen ilmoittaminen digitaalisessa muodossa aiheuttaa ylimääräistä hallinnollista taakkaa ja kustannuksia, jotka ovat etenkin pienille yhteisöille mitattavat digitilinpäätöksestä saatavaan hyötyyn nähden.

Tällä hetkellä ei myöskään vielä ole tietoa siitä, missä laajuudessa PRH velvoittaa tilinpäätöstiedot merkitsemään. Mitä laajempi vaatimus merkitsemisestä on, sitä isompi hallinnollinen taakka se tilinpäätöstiedot ilmoittavalle taholle on.

Digitilinpäätöksiin liittyy myös kysymys digitilinpäätöksen todistusarvosta: onko digitilinpäätös todistusarvon-

taan virallisen tilinpäätöksen jäljennös, ja todistusarvo jää yrityksen itsensä toimesta säilytettävälle allekirjoitetuille tilinpäätösasiakirjoille, vai tulisiko digitaalisen tilinpäätöksen olla alkuperäinen asiakirja? Kahden tilinpäätösversion järjestelmä lisää yritysten hallinnollista taakkaa, mutta toistaiseksi teknisiä valmiuksia digitaalisen tilinpäätöksen varmentamiseksi ei ole. ■

Mikä on digitaalinen tilinpäätös?

Digitaalisella tilinpäätöksellä tarkoitetaan rakenteista tilinpäätöstä, jossa tilinpäätöstiedot esitetään vakioitujen rakenteiden mukaan määrämuotoisina ja tietyssä järjestyksessä. Rakenteisuus toteutetaan XBRL-tunnisteita käyttäen.

Tilinpäätöksen yksittäiset tiedot tai tietokokonaisuudet merkitään XBRL-tunnisteilla etukäteen laadittujen sääntöjen eli taksonomioiden pohjalta. Taksonomiassa on mahdollista määritellä XBRL-merkkejä eri tasoille ja tyyppisille tiedoille. ■

Mirka Pispa

Tilintarkastusasiantuntija, HT, Suomen Tilintarkastajat ry

Lainsäädännön valmistelu digitilinpäätöksestä etenee

Lainsäädännön valmistelu tilinpäätösasiakirjojen toimittamisesta sähköisessä muodossa patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH) etenee työ- ja elinkeinoministeriössä (TEM).

TEKSTI **Marjukka Kähkönen** KUVA **TEM**

Suomen Tilintarkastajat ry on antanut lausuntonsa digitilinpäätökseen liittyvään lainsäädöntövalmisteluun. Lausuntoja käydään parhaillaan läpi ja virka-valmisteluna laaditaan luonnos hallituksen esitykseksi säädösedotuksineen, joka lähetetään vielä lausuntokierrokselle.

– Lain tavoitteena on tehostaa kilpailukykyä ja keventää hallinnollista taakkaa, kertoo erityisasiantuntija **Toni Hagner** TEM:stä.

– Tahtotilana on, että kalenterivuodesta 2028 alkaen, mahdollisesti tietyin poikkeuksin, kaikkien yritysten viimeisin tilinpäätös olisi saatavissa kaupparekisteristä sähköisessä muodossa, toteaa Hagner.

Monet tahot hyötyvät digitilinpäätöksestä, sillä rakenteinen tilinpäätöstieto parantaa tiedon laatua ja hyödynnettävyyttä sekä tehostaa toimintaa.

– Digitilinpäätös luo uusia mahdollisuuksia esimerkiksi rahoitushauissa, tilastoinnissa, verotuksessa, harmaan talouden torjunnassa, tilintarkastuksessa, tutkimuksessa, yritysanalyysissä sekä liikekumppanien luotettavuuden varmistamisessa, Hagner listaa.

Digitilinpäätös koskee kaikenkokoisia yrityksiä

Tilintarkastajia on puhututtanut paljon, pitäisikö tekeillä olevan muutoksen koskea vain suuryrityksiä, pienillä yrityksillä kun tekniset valmiudet ovat heikommät.

Näillä näkymin digitilinpäätös tulisi koskemaan kaikenkokoisia yrityksiä.

– Pienet yritykset voivat muodostaa digitaalisen tilinpäätöksen PRH:n tarjoaman muuntimen avulla, joka

*Erityisasiantuntija
Toni Hagner*

muuntaa tilinpäätöksen tiedot digitaaliseen muotoon.

Hagner kannustaa pieniäkin yrityksiä siirtymään modernin taloushallinnon ohjelmiston käyttöön. Virheiden mahdollisuutta ei pystytä täysin poissulkemaan, jos yritys käyttää PRH:n manuaalista muunninta.

– Valmisohjelmistojen käyttäjille digitaalisen tilinpäätöksen pitäisi muodostua samoin menetelmin kuin tälläkin hetkellä. Ohjelmiston käyttäjä ei välttämättä edes havaitse luovansa järjestelmästä digitaalisen tilinpäätöksen. Mikäli tilinpäätös on laadittu kirjanpitovelvolliselle

räätälöidyllä ohjelmistolla tai ulkomaisella ohjelmistolla, voi asian toteuttaminen olla monimutkaisempaa.

Odotuksia ohjelmistotalojen suuntaan

Digitaalisen tilinpäätöksen toimittamiseen tarvittava rajapinta on vasta yhdessä markkinoilla olevassa järjestelmässä. Ohjelmistotalot ovatkin avainasemassa, kun siirrytään digitaaliseen tilinpäätökseen.

– Asiaa on selvitetty Yrityksen digitalous -hankkeessa. Tehtyjen kokeilujen ja yhteiskehittämisen puitteissa todettiin, että ohjelmistotaloille aiheutuva työmäärä on maltillinen ja nykyinen ehdotettu aikataulu nähtiin riittävksi toteuttaa tekninen kehitys. Tilannetta seurataan lainvalmistelun edetessä.

Hagner kertoo, että PRH tarjoaa ilmaista tukea järjestelmien kehitykseen ja validointirajapinnan testaukseen.

– Lisäksi PRH tulee julkaisemaan verkkosivuillaan ohjelmistot, jotka pystyvät toimittamaan digitaalisen tilinpäätöksen suoraan kaupparekisterin rajapintaan. ■

Suositus ohjaa hyvinvointialueiden tilintarkastusta

Suomen Tilintarkastajat ry:n tuore suositus (2/2025) antaa ohjeistusta mukautetuista julkishallinnon tilintarkastuskertomuksista ja palvelee näin hyvinvointialueiden tilintarkastajia.

TEKSTI **Marjukka Kähönen** KUVA **BDO**

Suomen Tilintarkastajien JHT-toimikunnassa annettiin helmikuussa suositus, joka täydentää suositusta julkishallinnon hyvästä tilintarkastustavasta. Suositus antaa tarkempaa ohjeistusta mukautetuista julkishallinnon tilintarkastuskertomuksista.

Suosituksista olivat valmistelemassa kaikki hyvinvointialueita tarkastavat tahot.

Yksi suosituksen valmistelijoista on **Minna Ainasvuori** BDO:lta. Hän kokee, että tuoreella suosituksella on tärkeä rooli.

– On tärkeää, että asiakkaat voivat luottaa siihen, että tilintarkastajat toimivat yhdenmukaisesti riippumatta yhteisöstä, huomioiden sen, että jokaisen hyvinvointialueen tilanne on omanlaisensa. Se lisää tilintarkastusalan uskottavuutta.

Ainasvuori on tarkastanut tänä keväänä kuutta hyvinvointialuetta sekä HUS-yhtymää. Koska hän vastaa BDO:lla tilintarkastuksen liiketoiminnasta, hänellä on näkymä omien tarkastettavien lisäksi myös muihin BDO:n tarkastamiin hyvinvointialueisiin.

– Voisi sanoa, että tarkastukset ovat sujuneet normaalisti. Ensimmäisen toiminnan vuonna esimerkiksi taloushallinnon ja sisäisen valvonnan prosessit olivat alueilla vielä kehitysvaiheessa. Vuodessa on ehtinyt tapahtua paljon kehitystä.

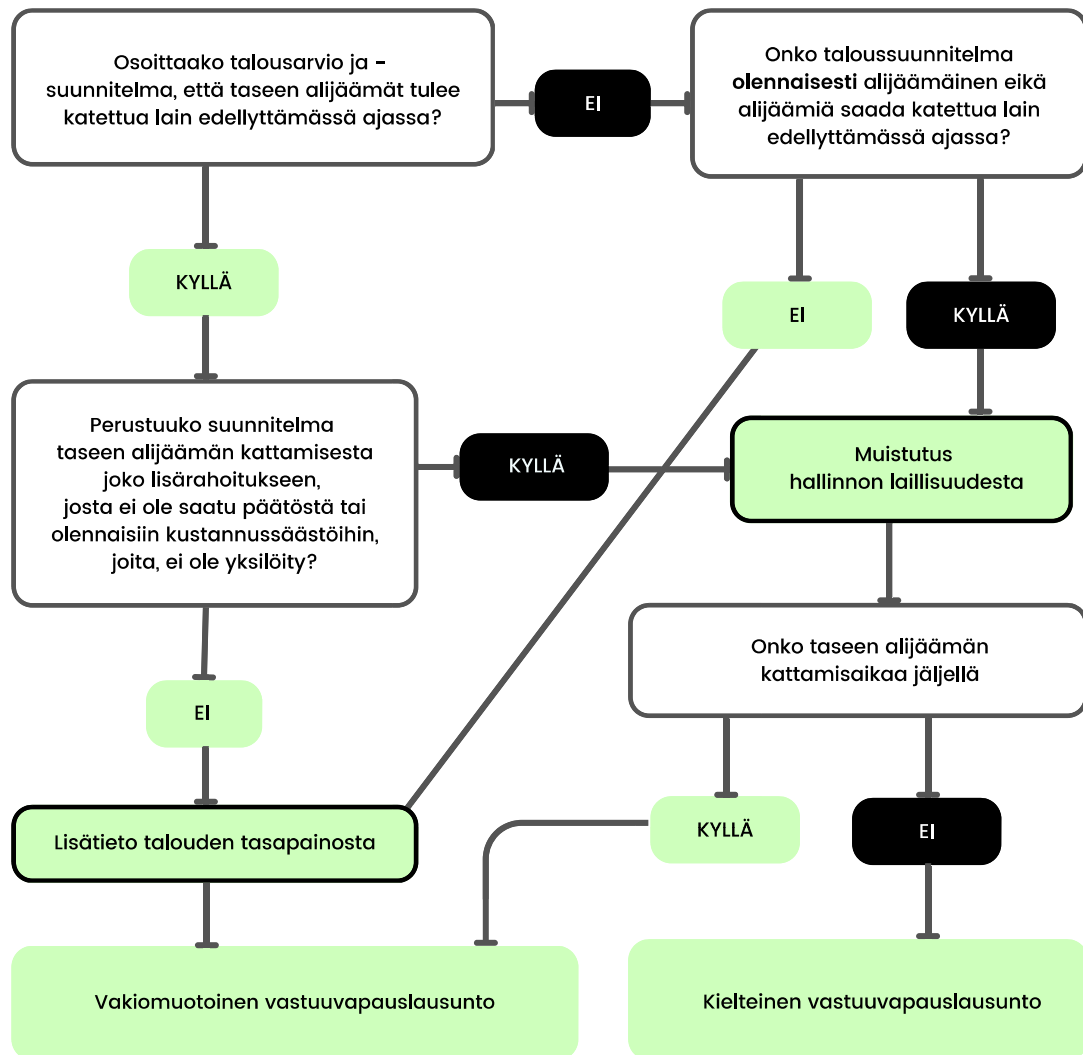
Suosituksen konkreettinen työkalu: päätöspuu

Julkisyhteisöissä tilintarkastajan tehtävät ovat muihin yhteisöihin verrattuna laajempia, mikä vaikuttaa tilintarkastuskertomuksen sisältöön. Tällaisia laajempia vaatimuksia tulee

JHT, KHT Minna Ainasvuori Ainasvuori kokee, että tuoreella suosituksella on tärkeä rooli.

Hyvinvointialueen alijäämän vaikutus vastuuvapauden puoltamiseen tilintarkastuskertomuksella

Suosituksessa on kuvattu tilintarkastajia palveleva havainnollinen päätöspuu, joka antaa asiakkaalle olennaista tietoa jo ennakkolta.

lainsäädännöstä, kuten hyvinvointialueista.

Suosituksessa onkin maininnan arvoista nostaa esiin hyvinvointialueiden tilintarkastajia palveleva havainnollinen päätöspuu. Se kuvaa hyvinvointialueen alijäämän vaikutusta tilintarkastajan lausuntoihin.

– Päätöspuu on erinomainen ja konkreettinen työkalu. Toimitin sen

joka asiakkaalle ja olen käynyt sitä läpi asiakkaiden kanssa. Se antaa asiakkaalle olennaista tietoa jo ennakkolta, Ainasvuori kiittelee.

Ainasvuoren mukaan tuore suositus syntyi kohtuullisen helposti. Jonkin verran pohdintaa herätti kysymys, miten tilintarkastuskertomuksissa toimitaan alijäämän ja vastuuvapauslausekkeen kanssa.

Alijäämätilanne nousee todennäköisesti jokaisen hyvinvointialueen tilintarkastuskertomukseen.

– Päädyimme ratkaisuun, että tilanteessa, jossa alijäämän kattamiseen on vielä aikaa, annamme kertomuksessa muistutuksen mutta esitämme vastuuvapautta.

Valtio on antanut hyvinvointialueille aikaa alijäämän kattamiseen ►

vuoden 2026 loppuun, pois lukien HUS-yhtymä ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueet, joiden pitää kattaa alijäämä jo vuoden 2025 loppuun mennessä.

– Jos hyvinvointialueen alijäämä on kattamatta määräjän päättyessä, tilanne on toinen. Silloin tilintarkastaja ei voi esittää vastuuvapautta, ellei alijäämän määrä ole epäolennainen, Ainasvuori kertoo.

Tilanne on konkreettisesti esitetty oheisessa päätöspuussa.

Lakien yhteensovittamisen vaikeus

Tätä artikkelia kirjoittaessa oikeuskansleri on juuri antanut vastauksensa Etelä-Karjalan ja Satakunnan hyvinvointialueiden kanteluun. Hyvinvointialueet kantelivat, että hyvinvointialueissa säädetyn alijäämän kattamisveloite on ristiriidassa alueen asukkaiden tarpeiden näkökulmasta riittävien sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvelvollisuuden kanssa.

Oikeuskanslerin mukaan hyvinvointialueen tulee tehdä talouden tasapainon saavuttamiseksi sopeutustoimia sen verran kuin on

mahdollista ilman, että perustuslaissa jokaiselle turvatut riittävät sote- ja pelastustoimen palvelut vaarantuvat lainvastaisella tavalla.

– Ensisijaisena keinona oikeuskansleri esitti, että hyvinvointialueen tulisi hakea rahoituslain mukaisesti lisärahoitusta. Ymmärtääkseni hyvinvointialueet ovat hakeneet lisärahoitusta vielä todella vähän, mutta tulkitsen oikeuskanslerin vastausta niin, että siihen ikään kuin kehoitettiin, Ainasvuori kommentoi.

Ainasvuori sanoo seuraavansa tarkasti sitä, tuleeko alijäämän kattamisen aikatauluun liittyviä muutoksia.

– Aiheesta on julkisuudessaakin keskusteltu paljon, ja myös tilintarkastuksen näkökulmasta vähän hämmentää tämä lakien yhteensovittamisen vaikeus. Aikataulu talouden tasapainottamiseen on aika tiivis, varsinkin kun vuoden 2023 alijäämä oli kaikilla niin iso.

Monella hyvinvointialueella talouden kurssia on saatu onneksi jo muutettua – mutta ei kaikilla. Tasapainottamisen haasteista on käyty keskustelua, olisiko ollut parempi

antaa hyvinvointialueille enemmän aikaa talouden tasapainottamiseen ja alijäämän kattamiseen.

– Mutta jos alijäämän kattamisaika olisi ollut pidempi, olisiko sitten ryhdytty näihin nyt tehtyihin toimenpiteisiin? Koko uudistuksellahan haetaan sitä, että sotepalvelut pystytään laadukkaasti ja yhdenmukaisesti tarjoamaan kaikille kansalaisille.

Aluevaalit on käyty ja uudet valtuustot aloittavat nyt kesäkuussa työskentelynsä. Ainasvuori ei usko, että valtuustojen uudet kokoonpanot toisivat suurempia muutoksia hyvinvointialueille.

– Uskon ja toivon, että se määrätietoinen työ, jota hyvinvointialueilla on jo tehty, jatkuu. Eli talouden sopeuttamistoimia jatketaan, mutta ennen kaikkea jatketaan toiminnan ja palveluiden kehittämistä, mikä tuo myös myönteisiä vaikutuksia talouteen. ■

Marjukka Kähönen

Koko uudistuksellahan haetaan sitä, että sotepalvelut pystytään laadukkaasti ja yhdenmukaisesti tarjoamaan kaikille kansalaisille.

Viestinnän
asiantuntija,
Noon Kollektiivi

Mä oon tilintarkastaja

-tunnettuuskampanja tavoitti kohderyhmän yli odotusten

Ensimmäinen koko alan yhteinen tunnettuuskampanja oli valtava menestys. Syksystä 2024 kevääseen 2025 ulottuneen laajan kampanjan tavoitteena oli lisätä tilintarkastusalan tunnettuutta erityisesti nuorten aikuisten keskuudessa.

TEKSTI Henna Ristikangas ja Jaana Lindman GRAFIikka Viestintätoimisto Drum

Kampanja toteutettiin yhdessä yhdeksän tilintarkastusyhteisön kanssa. Isompien yhteisöjen lisäksi myös monet pienemmät yhteisöt ja tilintarkastajat jakoivat aktiivisesti materiaaleja sosiaalisessa mediassa. Kohderyhmäänsä puhuttelevalla sisällöllä saavutimme

laajaa näkyvyyttä niin sosiaalisessa mediassa kuin elokuvateattereissa.

Kampanja kohdistettiin ensisijaisesti 19–24-vuotiaisiin nuoriin eri elämänvaiheissa: kauppatieteiden, liiketaloustieteiden tai vastaavien alojen korkeakouluopiskelijoihin, lukion viimeisiä vuosia käyviin nuoriin, väliuotta pitäviin sekä korkeakouluun ►

42

TUNNETTUUS

Kampanjan videoita ja animaatioita jaettiin laajasti Instagramissa ja TikTokissa, joissa ne keräsivät yhteensä yli 6,2 miljoonaa katselukertaa.

hakeutumassa oleviin. Lisäksi kampanjalla pyrittiin tavoittamaan myös laajempi yleisö ja nostamaan yleistä tietoisuutta alan yhteiskunnallisesta merkityksestä.

Kampanja kohtasi kohderyhmänsä oikeissa kanavissa

Kampanja näkyi siellä, missä kohderyhmäkin viettää aikaa – erityisesti sosiaalisessa mediassa. Näkyvyyttä lisättiin entisestään Finnkinon elokuvateattereissa, joissa kampanjavideo pyöri marraskuussa 2024 ja tammikuussa 2025. Lisäksi kampanjaa vietiin eteenpäin yhteistyössä somevaikuttaja Finanssiveljen kanssa.

Kampanjaa rakennettiin kolmessa vaiheessa:

- marraskuussa 2024 (6.11.–1.12.)
- tammikuussa 2025 (2.–22.1.) ja
- maaliskuussa 2025 (4.–18.3.)

Vaikuttavat tulokset: näkyvyyttä miljoonille

Kampanja keräsi merkittävää näkyvyyttä ja ylitti kaikki sille asetetut tavoitteet. Finnkinon mainos tavoitti elokuvateattereissa yhteensä 421 800 katsojaa. YouTubeissa kampanjan päävideota katsottiin vähintään 30 sekunnin ajan yli 390 000 kertaa. "Mä oon tilintarkastaja" -video keräsi 387 750 katselukertaa.

Yhteistyö Finanssiveljen kanssa tuotti sekin mainion tuloksen: Instagram-postaus sai yli 7 000 tykkäystä ja

tavoitti yli 235 000 käyttäjää. Kampanjan videoita ja animaatioita jaettiin laajasti Instagramissa ja TikTokissa, joissa ne keräsivät yhteensä yli 6,2 miljoonaa katselukertaa. Animaatiot ohjasivat liikennettä tehokkaasti kampanjasivulle – yli 43 000 edullista klikkausta.

Jodelissa mainonnalla tavoitettiin 85 prosenttia kampanjan aikavälin aktiivisista 19–24-vuotiaista käyttäjistä. Mainonta toi kokonaisuudessaan yli 14 miljoonaa mainosnäyttöä ja yli 78 000 klikkausta.

Suomen Tilintarkastajien verkkosivujen kampanjasivulla oli myös 10 000 kävijää, mikä on yhdistyksen sivustolla ennätysmäärä. Kampanjasivustolla kerrotaan laajasti tilintarkastuksesta ammattina sekä mitä edellytetään, jotta voi hakea tilintarkastajan ammattinimikettä.

KAMPANJAN HUIPPUTULOKSET YHDELLÄ SILMÄYKSELLÄ:

- 📺 421 800 Finnkinon mainoksen tavoittanutta
- 📺 6,2 miljoonaa videon katselua
- 📄 78 000 mainosklikkausta
- 😊 85 % Jodelin kohderyhmästä tavoitettu
- 🌟 14 miljoonaa mainosnäyttöä
- 📺 Lähes 10 000 kampanjasivun katselua
- 📱 Yli miljoona ST:n Instagram-tilin näytkäystä

Näkyvyyttä tapahtumissa

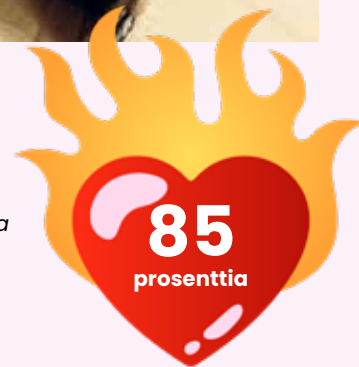
Kampanja näkyi myös marraskuussa lukiolaisille suunnatuilla Studia-messuilla, jossa yhdistys oli ensimmäistä kertaa esillä omalla ständillä. Messuilla vieraili yhteensä 15 234 nuorta ja ständillä tilintarkastajat vastailivat moniin kysymyksiin alasta. Syksyllä järjestimme myös korkeakouluopiskelijoille oman tilaisuutensa – erityisesti tilkkareiden speed dating kiinnosti kovasti. Kaikissa tapahtumissa jaoimme kampanjan visuaalisen ilmeen mukaan tehtyjä haalarimerkkejä, jotka menivät kuumille kiville.

Tilintarkastusosalalle uusi alku nuorten silmissä

Kampanja oli tilintarkastusalan historian ensimmäinen valtakunnallinen tunnettuuskampanja, ja se onnistui erinomaisesti saavuttamaan kohderyhmänsä. Vaikuttava näkyvyys ja uudenlainen viestinnällinen lähestymistapa loivat alalle positiivista julkisuutta ja avasivat monelle nuorelle silmät alan monipuolisuudelle ja merkitykselle.

Kampanjaa on tarkoitus jatkaa myös tänä vuonna. ■

Jodelissa mainonnalla tavoitettiin 85 prosenttia kampanjan aikavälin aktiivisista 19–24-vuotiaista käyttäjistä.

Henna Ristikangas

Viestinnän asiantuntija, Suomen Tilintarkastajat ry

Jaana Lindman

Viestinnän ja vaikuttamisen päällikkö, Suomen Tilintarkastajat ry

Uusi näkökulma tuttuun alaan

Tilintarkastusalan kehittäminen ja tulevaisuuden suuntaviivojen hahmottaminen edellyttävät monipuolista näkemystä, kokemusta ja halua vaikuttaa.

TEKSTI Jaana Lindman

Suomen Tilintarkastajat ry:n hallituksen jäsenet **André Engström** Grant Thorntonilta ja **Reeta Virolainen** Deloitteelta ovat olleet mukana ST:n hallituksessa nyt vuoden ajan. Molemmat kuvaavat vuotta paitsi opettavaiseksi myös oivalluksia tarjoavaksi. Työ hallituksessa on tuonut uudenlaisen näkökulman alaan, sen kehittämiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin.

– Olen nähnyt, miten tärkeää on tehdä pitkäjänteistä yhteistyötä muiden järjestöjen ja viranomais-

ten kanssa. Edunvalvonta on usein näkymätöntä, mutta sillä on valtava merkitys tilintarkastajien arjessa, André Engström toteaa.

Reeta Virolainen kuvaa hallitus-työtä näköalapaikaksi, joka avaa syvemmän ymmärryksen alan vaikuttavuudesta ja tulevaisuuden suunnasta.

– Yhteistyö kollegoiden kanssa on ollut rikastuttavaa. Olemme pohtineet yhdessä ammattimme kehitystä ja päässeet vaikuttamaan alan suuntaan, hän kertoo.

Yhteinen näkemys edunvalvonnan merkityksestä

Molemmat pitävät ST:n edunvalvontaroolia keskeisenä. Engström muistuttaa, että ST on aktiivinen lainsäädäntötyössä, lausuntojen antajana ja työryhmissä.

– Tavoitteena on varmistaa, että sääntely on selkeää ja tarkoituksenmukaista, hän painottaa.

Virolainen jakaa näkemyksen.

– Meillä on aitiopaikka vaikuttaa ammattimme tulevaisuuteen. Yhdessä saamme äänemme kuuluviin ja voimme parantaa tilintarkastajien arkea, hän kiteyttää.

Muutostrendit muovaavat tilintarkastuksen kenttää

Tekoäly, digitalisaatio ja ESG-raportointi nousevat vahvasti esiin, kun hallituksen jäseniltä kysytään tilintarkastuksen suurimmista muutostrendeistä.

– Digitalisaatio ja automatiikka muuttavat prosesseja nopeasti. Data-analytiikka ja tekoäly tarjoavat uusia mahdollisuuksia, mutta ne vaativat myös uudenlaista osaamista, Engström sanoo.

Virolaisen mukaan muutos on globaali ja näkyy vahvasti myös Suomessa.

– ESG-raportointi ja tekoäly ovat megatrendejä, jotka koskettavat

On tärkeää tehdä
pitkäjänteistä
yhteistyötä muiden
järjestöjen ja
viranomaisten
kanssa.

meitä kaikkia. Pysymme mukana muutoksen aallonharjalla, mutta työ on jatkuvaa, hän huomauttaa.

Alan houkuttelevuus edellyttää tekoja

Tilintarkastuksen houkuttelevuuteen molemmat suhtautuvat optimistisesti, mutta realistisesti. Engström huomauttaa, että vaikka kiinnostus on kasvanut, alalla on edelleen haasteita.

– Moni lähtee alalle opintojen jälkeen, mutta siirtyy muutaman vuoden päästä muihin tehtäviin. Tarvitaan pitkäjänteistä työtä, jotta saamme osaajat pysymään.

Virolainen korostaa ammattiylpeyden merkitystä ja yhdistyksen roolia tunnettuuden lisäämisessä.

– Digitaalinen kehitys tuo työhön mielekkyyttä, ja vastuullisuus on monelle tärkeä arvo. ESG-varmentaminen on ammatissamme yksi elementti lisää, minkä kautta

voimme tuoda esiin työn merkityksellisyyttä, hän uskoo.

Katse strategiaan: teknologia, vaikuttavuus ja osaamisen kehittäminen

Kun puhutaan seuraavista strategisista painopisteistä, sekä Engström että Virolainen näkevät teknologisen kehityksen, erityisesti tekoälyn, keskeisenä teemana.

– ST:n tulisi panostaa tekoälyn ja digitalisaation hyödyntämiseen, muun muassa panostamalla koulutukseen, Engström linjaa.

Virolainen täydentää, että nykyiset strategiset kärjet – vaikuttaminen, alan kiinnostavuus ja osaamisen kehittäminen – ovat hyvä pohja myös tuleville vuosille.

– Nämä ovat teemoja, joiden kautta voimme jatkaa vaikuttavaa työtä ja varmistaa, että tilintarkastusalan ammattilaiset ovat jatkossakin ajan hermolla, hän sanoo. ■

André Engström ja Reeta Virolainen näkevät ST:n edunvalvontaroolin keskeisenä.

Jaana Lindman

Viestinnän ja vaikuttamisen päällikkö Suomen Tilintarkastajat ry

JÄSENUUTISIA

Kansainväliset tilintarkastusalan standardit julkaistaan verkkokirjana

Kansainväliset tilintarkastusalan standardit 2023–2024-verkkokirja

ilmestyy tämänhetkisen arvion mukaan suomeksi kesäkuussa 2025. Suomenkielinen versio

tullaan julkaisemaan ST-verkko-palvelussa jäsenten ja tuotteen tilaajien käyttöön. ■

Tilintarkastajapäivä avasi näyttävästi vuoden koulutustapahtumat

Vuoden tapahtumat käynnistettiin tyylikkäästi tammikuun Tilintarkastajapäivässä. Tapahtuma kokosi tilintarkastusalan ammattilaiset, alan tuoreet tulokkaat sekä lähimmät sidosryhmät Helsinkiin ajankohtaisten teemojen sekä palkitsemisten merkeissä.

Tunnustuksia jaettiin viidessä kategoriassa:

- Tilintarkastusalan puolestapuhuja:
Petri Kettunen
- Tilintarkastusteko: **Anne Vuorio**
- Vuoden kouluttaja: **Ilkka Lahti**
- Tulevaisuudentekijä: **Meri Rasehorn-Luumi** ja
- Alan kehittäjä: Altus Automation Oy.

Päivän päätteeksi nostettiin maljaa uusille HT-, KHT- ja JHT-tilintarkastajille. PRH hyväksyi joulukuussa 2024 yhteensä 198 tutkintosuoritusta, mikä oli 39 enemmän kuin edellisvuonna. Hyväksytyistä suorituksista 125 oli HT-, 66 KHT- ja 7 JHT-tutkintoja.

Tilintarkastajapäivän palkitut Janne Rasila (vas.) ja Ismo Oikarainen (Altus Automation Oy), Meri Rasehorn-Luumi (KPMG) sekä Petri Kettunen (KPMG).

Tilintarkastajapäivä oli kunnianosoitus paitsi uusille tilkkareille myös alan jatkuvalla kehitykselle ja tilintarkastuksen vetovoiman kasvattamiselle tulevien sukupolvien ammattilaisten keskuudessa. Tunnelma oli lämmin ja yhteisöllinen – juuri sellainen, joka antaa virtaa koko vuodelle. ■

Vuosikokous ja Jäsenpäivä

To 12.6. | Radisson RED, Helsinki + etä

Yhdistyksen sääntömääräinen vuosikokous pidetään kesäkuussa Helsingissä sekä etäyhteyden välityksellä. Vuosikokouksen jälkeen järjestetään tuttuun tapaan Jäsenpäivän koulutus. Jäsenpäivä kokoaa jäsenet yhteen tärkeiden edunvalvonnallisten teemojen äärelle. Päivän aikana konkretisoituu, miten ST edistää jäsenten etua muuttuvassa toimintaympäristössä.

K2 – Tilintarkastajien koulutuskierros

15.9.–6.10. | 7 paikkakuntaa + etä

K2-koulutuskierroksella keskitytään tilintarkastuksen suunnitteluun, riskien arviointiin, olennaisuuden määrittelyyn sekä muistiotositteiden tarkastamiseen väärinkäytösnäkökulmasta. Kouluttajina toimivat ST:n omat asiantuntijat: **Saila Vartia** ja **Mirka Pispä**.

Kierrokset kiertävät seitsemällä paikkakunnalla ja on tarjolla myös etänä – valitse sinulle sopivin tapa osallistua!

Ajankohtaista alalla

To 27.11. | Helsinki + etä

Ajankohtaista alalla -päivä antaa eväät kevään kiirekaudelle. Marraskuussa järjestettävä koulutuspäivä keskittyy viimeisimpiin muutoksiin kirjanpitoa, verotusta ja yhteisöjä koskevassa lainsäädännössä sekä tilintarkastuksen ohjeistuksessa ja valvonnassa.

Kesäpäivät

Ke-pe 27.–29.8. | Sokos Hotel Pier 4, Helsinki + etä

Kesäpäivät on vuoden odotetuin tilaisuus, jossa yhdistyy osaamisen kehittäminen ja rento yhdessäolo – kaikki saman katon alla! Tarjolla on ajankohtaisia koulutuksia, jotka tukevat ammatillista kehittymistä, unohtamatta verkostoitumista ja tunnelmallista illallista musiikin ja ohjelman siivittämänä. Tapah-tuman avaa perinteisen tilintarkastajien golfkilpailu – mukaan kannattaa lähteä koko paketilla!

K3 – Tilintarkastajien koulutuskierros

28.10.–17.11. | 7 paikkakuntaa + etä

K3-koulutuskierroksella pureudutaan ajankohtaisiin verotuksen kysymyksiin, yleishyödyllisten yhteisöjen veromiinoihin sekä arvonalisäverokantojen muutoksiin ja tuleviin näkymiin. Kouluttajina toimivat verotuksen asiantuntijat **Ilkka Lahti** (HL Tax&Legal Oy) ja **Hanna Huhtala** (Lekcle Oy).

Tilintarkastajapäivä 2026

Pe 9.1.2026 | Finlandia-talo, Helsinki + etä

Tilintarkastajapäivä kokoaa tammikuussa konkaritilintarkastajat, alan tuoreimmat tulokkaat sekä alan lähimmät sidosryhmät yhteen kuulemaan mistä tilintarkastusalalla puhutaan. Koulutuspäivän päätteeksi palkitaan alalla ansioituneita.

Kokeile
maksutta!

RAJATON

KOULUTUSPALVELU

IFRS

Palkkahallinto

Kirjanpito

Kestävä liiketoiminta

Tilinpäätös

ALV

Sisäinen laskenta

Verotus

Taloushallinnon tärkeimmät ja ajankohtaisimmat koulutukset.

Kokeile maksutta! Kokeilujakson aikana voit katsoa taloushallinnon koulutuksia rajattomasti, minkä jälkeen tilaus päättyy automaattisesti.

